

PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A SATULUI BULĂIEȘTI (r-nul Orhei) 2020- 2025

Executant:

Compania „Succes Consulting” SRL
Republica Moldova, mun. Chișinău, MD -2004
str. M. Kogălniceanu 24/1, www.sct.md

Iulie, 2020

CUPRINS

ABREVIERI	5
1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC	9
1.1. VIZIUNEA	9
1.2. MISIUNEA	9
1.3. VALORILE PLANULUI STRATEGIC	9
1.4. OBIECTIVELE PLANULUI STRATEGIC	10
2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII	13
2.1. DATE GENERALE.....	13
2.2. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂȚI PUBLICE.....	18
2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat stradal.....	18
2.2.2. Alimentarea cu apă	18
2.2.3. Canalizare	18
2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale.....	18
2.2.5. Alimentarea cu căldură	18
2.2.6. Telecomunicații.....	19
2.2.7. Rețeaua de drumuri	19
2.2.8. Fondul locativ	19
2.3. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ	20
2.4. ECONOMIA LOCALĂ	22
TABELUL 3. AGENȚI ECONOMICI DIN S.BULĂIEȘTI, R-NUL ORHEI	22
2.5. EDIFICII SOCIALE	25
2.5.1. Educație	25
2.5.2. Sănătate, asistență socială	26
2.5.3. Sport.....	26
2.5.4. Cultură și Turism.....	26
2.6. MEDIUL AMBIANT	28
3. PROCESUL DE ELABORARE A PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A SATULUI BULĂIEȘTI, R-NUL ORHEI	31
3.1. ÎNIȚIEREA PROCESULUI DE PLANIFICARE STRATEGICĂ	31
3.2. ÎNFIINȚAREA ECHIPEI DE PLANIFICARE	31
3.3. INTERVIEWAREA LOCUITORILOR.....	32
3.4. CONCORDANȚA STRATEGILOR DE DEZVOLTARE A RAIONULUI ORHEI CU CEA LOCALĂ	36
4. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC	38
OBIECTIV STRATEGIC 1. IMPLEMENTARE, DEZVOLTAREA ȘI EFICIENTIZAREA INFRASTRUCTURII PUBLICE LOCALE	38
OBIECTIV STRATEGIC 2. ASIGURAREA CONDIȚIILOR PENTRU CREAREA UNOR ACTIVITĂȚI ECONOMICE RENTABILE, SPORIND NUMĂRUL LOCURILOR DE MUNCĂ.....	39
OBIECTIV STRATEGIC 3. MODERNIZAREA ȘI EFICIENTIZAREA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE, OPTIMIZAREA SISTEMULUI DE SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ	41
OBIECTIV STRATEGIC 4. REABILITAREA, MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII CULTURALE ȘI DE AGREMENT, PUNEREA ÎN VALOARE A PATRIMONIULUI CULTURAL AL LOCALITĂȚII	42
OBIECTIV STRATEGIC 5. PROTECȚIA MEDIULUI AMBIANT, INFORMAREA ȘI IMPLICAREA POPULAȚIEI ÎN VEDEREA UTILIZĂRII RAȚIONALE A RESURSELOR NATURALE	43
OBIECTIV STRATEGIC 6. IMPLEMENTAREA ÎN ACTIVITATEA APL A UNUI SISTEM INSTITUȚIONAL MODERN ȘI TRANSPARENT, IMPLICAREA CIVICĂ ÎN DEZVOLTAREA SATULUI ȘI ÎN PROCESUL DECIZIONAL.....	44
5. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC	45
5.1. ETAPE DE IMPLEMENTARE.....	45
5.2. RISCURI ȘI IMPEDIMENTE ÎN PROCESUL DE IMPLEMENTARE, METODE DE PREÎNȚAMPINARE.....	45
6. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC	48
6.1. CADRUL INSTITUȚIONAL DE MONITORIZARE.....	48
6.2. RAPORTAREA ȘI INDICATORII DE MONITORIZARE	49
7. PLANUL DE ACȚIUNI, TERMENI ȘI RĂSPUNZĂTORI	57
CONSIDERAȚIUNI GENERALE.	57
OBIECTIV STRATEGIC 1. IMPLEMENTAREA, DEZVOLTAREA ȘI EFICIENTIZAREA INFRASTRUCTURII PUBLICE LOCALE...	58

OBIECTIV STRATEGIC 2. ASIGURAREA CONDIȚIILOR PENTRU CREAREA UNOR ACTIVITĂȚI ECONOMICE RENTABILE, SPORIND TOTODATĂ NUMĂRUL LOCURILOR DE MUNCĂ ÎN LOCALITATE	60
OBIECTIV STRATEGIC 3. MODERNIZAREA, DEZVOLTAREA ȘI EFICIENTIZAREA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE, OPTIMIZAREA SISTEMULUI DE SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ	63
OBIECTIV STRATEGIC 4. REABILITAREA, MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII CULTURALE ȘI DE AGREMENT, PUNEREA ÎN VALOARE A PATRIMONIULUI CULTURAL AL LOCALITĂȚII	66
OBIECTIV STRATEGIC 5. PROTECȚIA MEDIULUI AMBIANT, INFORMAREA ȘI IMPLICAREA POPULAȚIEI ÎN VEDEREA UTILIZĂRII RAȚIONALE A RESURSELOR NATURALE	68
OBIECTIV STRATEGIC 6. IMPLEMENTAREA ÎN ACTIVITATEA APL A UNUI SISTEM INSTITUȚIONAL MODERN ȘI TRANSPARENT, IMPLICAREA CIVICĂ ÎN DEZVOLTAREA SATULUI ȘI ÎN PROCESUL DECIZIONAL.....	70

Lista tabelelor

Tabelul 1. Structura suprafețelor administrative a Satului Bulăiești, raionul Orhei	17
Tabelul 2. Proiecte implementate în Satul Bulăiești, raionul Orhei în anii 2018-2019	22
Tabelul 3. Agenți Economici din Satul Bulăiești, raionul Orhei.....	22
Tabelul 4. Efectivul animalelor și păsărilor în gospodăriile populației.....	23
Tabelul 5. Componența echipei de planificare.....	32
Tabelul 6. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare.....	46
Tabelul 7. Metode de preîntâmpinare a riscurilor legate de implementarea proiectelor	47

ABREVIERI

APL	Administrația Publică Locală
ADR	Agencia de Dezvoltare Regională
AEÎ	Asociația de Economii și Împrumut
AEE	Agencia pentru Eficiență Energetică
BS	Bugetul de Stat
BL	Bugetul Local
BR	Buget Raional
CIPS	Comisia pentru Implementarea Planului Strategic
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
IDEP	Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor
EP	Echipa de planificare
GȚ	Gospodărie Țărănească
FEN	Fondul Ecologic Național
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică din Moldova
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
FMF	Federația Moldovenească de Fotbal
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
FRN	Fondul Rutier Național
MEC	Ministerul Economiei și Comerțului
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
ONG	Organizații non-guvernamentale
PPP	Parteneriat Public Privat
PM	Punct Medical
CS	Centru de Sănătate
RDN	Regiunea de Dezvoltare Nord
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
RM	Republica Moldova
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SA	Societate pe Acțiuni
SCT	Succes Consulting
UE	Uniunea Europeană
OMF	Oficiul Medicilor de Familie
CE	Consiliul Europei
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Cultură și Știință

INTRODUCERE

„Un sistem de administrare este funcțional atunci când dezvoltarea socio-economică locală înregistrează reușite și se asigură libertatea și bunăstarea populației.”

Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a Satului Bulăiești, raionul Orhei, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor externe s-a impus elaborarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei pentru perioada 2020 - 2025.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei (în continuare Plan Strategic) pentru perioada 2020 - 2025, cuprinde un orizont de planificare de 5 ani și este realizat cu suportul Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP). Planul Strategic urmărește o dezvoltare durabilă prin valorificarea potențialului local și se înscrie în cadrul normativ existent la nivel local și municipal.

Scopul Planului strategic - îmbunătățirea condițiilor social-economice de trai a populației Satului Bulăiești, r-nul Orhei, realizarea balanței aspectelor economice, sociale, ecologice și culturale în dezvoltarea Satului Bulăiești, r-nul Orhei, ca bază a ridicării calității vieții și asigurării dezvoltării ascendente durabile a comunității pentru o perioadă îndelungată.

Realizarea acestor obiective va aduce la:

1. Reducerea decalajului între oraș și sat, referitor la nivelul de asigurare cu obiecte de infrastructură, crearea condițiilor pentru ridicarea caracterului prestigios de domiciliere în mediul rural și contribuie la soluționarea problemelor de stat în domeniul politicii de migrație.
2. Stoparea exodului și reîntoarcerea forței de muncă calificate prin lărgirea pieței de muncă în sat și crearea condițiilor pentru diversificarea economiei rurale, crearea parcurilor industriale și agroindustriale, care pot să asigure populației rurale un nivel mai înalt de consum și participare la procesul investițional pe contul veniturilor proprii.
3. Asigurarea accesibilității și acordarea asistenței medicale la un standard calitativ nou, promovarea modului sănătos de viață.
4. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului, familiei și copilului.
5. Valorificarea potențialului turistic rural.
6. Managementul efectiv al resurselor naturale și al deșeurilor.

Elaborarea și implementarea unui plan strategic de dezvoltare socio-economică a localității este condiționat de mai mulți factori. Republica Moldova riscă să între într-o fază de instabilitate și stagnare economică dacă nu vor fi întreprinse acțiuni ce ar ridica standardele de dezvoltare umană. Pentru stoparea fenomenului de migrație a forței de muncă și ridicarea standardelor de dezvoltare umană în mediul rural, se propune spre realizare proiecte conceptuale bazate pe viziuni noi despre dezvoltarea satului, în contextul viitoarei aderări la Uniunea Europeană.

Prezentul document este realizat la solicitarea reprezentanților administrației locale din Satului Bulăiești, raionul Orhei și reflectă atitudinea Echipei de Planificare, a locuitorilor Satului și a APL cu privire la prioritatea de dezvoltare a Satului pe următorii 5 ani. Astfel, în ceea ce privește cercetarea calitativă, operatorii au utilizat interviuri în profunzime, iar cercetarea cantitativă a fost realizată prin utilizarea anchetelor. Instrumentul de colectare a datelor este chestionarul aplicat cetățenilor satului Bulăiești, raionul Orhei. În timpul elaborării planului strategic al comunității s-a pornit de la necesitățile locale, care au fost împărțite pe domenii de interes cu scopul delimitării domeniilor de cuprindere a strategiei, care mai apoi să fie integrate în strategiile de dezvoltare a Raionului Orhei.

Strategia este un instrument de planificare a obiectivelor care reflectă nevoile actuale ale comunității și atingerea acestora în viitor.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate

locală. Prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economico-social al Satului vor beneficia de acest Plan Strategic de Dezvoltare Socio-economică, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru ca într-un final Planul Strategic de Dezvoltare Socio-economică să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor Satului Bulăiești, raionul Orhei. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

Metodologic, prezentul plan strategic are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- *analiza de conținut*
- *analiza de date statistice din surse organizate și realizate de EP*
- *interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate*
- *analiza SWOT.*

În baza rezultatelor obținute și prin analiza tendințelor de dezvoltare au fost elaborate recomandările pentru dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei pentru următorii 5 ani: obiective – programe - acțiuni/proiecte.

Pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în Planul Strategic de dezvoltare socio-economică, Primăria Satului Bulăiești, raionul Orhei își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

- *dezvoltarea mediului economic și competitiv, beneficiind de o infrastructură modernă*
- *modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, medical, cultural, protecție socială în Satul Bulăiești, r-nul Orhei.*
- *sat curat, cu un management rațional al resurselor naturale disponibile.*
- *promovarea și implementarea în activitatea APL a principiilor buneii guvernări și implicarea publicului în procesul de luare a deciziilor.*

Condiții de implementare a planului strategic:

- acordul și susținerea planului de către cetățenii Satului
- susținerea din partea sectorului privat a direcțiilor strategice de dezvoltare a Satului
- informarea permanentă a cetățenilor privind progresul implementării planului.

Responsabili de implementarea planului de acțiuni de dezvoltare strategică este Primăria și Consiliul Satului Bulăiești, raionul Orhei, precum și instituțiile administrative locale de profil (educație, sănătate, etc.). Planul de acțiune - ca instrument de planificare și implementare – conține un set de politici sectoriale pe domenii de activitate ce se aplică într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate în planul strategic de dezvoltare socio-economică a localității. Periodic, Planul de acțiune necesită a fi revizuit ținându-se cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel municipal și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

Planul strategic este corelat cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale:

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 200;
- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030;

- Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2016 – 2020;
- Strategia Sectorială de Dezvoltare pentru anii 2014 – 2020 „Educația – 2020”;
- Strategia națională de sănătate publică pentru anii 2014-2020;
- Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 – 2028;
- Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2020”;
- Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2016-2020;
- Programul regional sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul managementului deșeurilor solide din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul drumurilor regionale și locale din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a Raionului Orhei pentru anii 2013-2020

1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC

1.1. Viziunea

„CREȘTEREA BUNĂSTĂRII POPULAȚIEI ÎN BAZA DEZVOLTĂRII STABILE A ECONOMIEI LOCALE, STIMULĂRII INIȚIATIVEI PRIVATE, SUSȚINERII MICULUI BUSINESS, PRIN PROMOVAREA LA TOATE NIVELELE UNUI MANAGEMENT PERFORMANT, UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR LOCALE, INIȚIEREA, MENȚINEREA ȘI MULTIPLICAREA AVANTAJELOR CONCURRENTIALE ÎN TOATE ACTIVITĂȚILE”.

Viziunea strategiei de dezvoltare a Satului Bulăiești, raionul Orhei reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice, specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii cinci ani. Rezultatul final al eforturilor comunității trebuie să se concretizeze în dezvoltarea unui mediu atractiv de afaceri, buna utilizare și gestionare a resurselor, protecția mediului și dezvoltarea durabilă. În plan social crearea condițiilor pentru dezvoltare eficientă a infrastructurii, adaptată cerințelor populației, sprijinirea categoriilor sociale defavorizate.

Administrația publică locală trebuie să asigure transparența, consultarea și colaborarea cu antreprenoriatul, societatea civilă.

1.2. Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice a Satului Bulăiești, raionul Orhei, misiunea comunității și a autorităților publice locale este: “DEZVOLTAREA DURABILĂ A SATULUI BULĂIEȘTI, R-NUL ORHEI, ÎN SCOPUL CREȘTERII CALITĂȚII VIEȚII PRIN CREAREA UNUI MEDIU ECONOMIC ȘI SOCIAL PROSPER, SĂNĂTOS ȘI PARTICIPATIV, CAPABIL SĂ ASIGURE BUNĂSTAREA CETĂȚENILOR.”

1.3. Valorile Planului Strategic

Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare cetățean al Satului a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii cinci ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

Profesionalism. Această valoare se va manifesta prin competență, rapiditate și calitate în soluționarea problemelor stringente ale comunității.

Responsabilitate. Este valoarea care va asigura dezvoltarea în toate domeniile, care va fi asigurată prin asumarea de către responsabilii de implementare a obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit cu asumarea răspunderii pentru consecințe.

Transparență. Activitatea în privința implementării strategiei de dezvoltare se va desfășura fiind permanent îndreptată spre maximizarea căilor și posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului în derulare.

Activism. Această valoare este cheia succesului misiunii și trebuie să se manifeste prin simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverența la toate etapele realizării planului de acțiune.

Competență. Această valoare se va manifesta prin implicarea în rezolvarea problemelor Satului a unor persoane care dispun de cunoștințele și abilitățile necesare, investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.

Cooperare. Strategia de dezvoltare va fi implementată doar lucrând împreună și în interes reciproc încercând să diminuăm divergențele la maxim.

Consultare. Orice acțiune cu impact asupra unei mari părți a Satului va fi discutată cu întreaga comunitate și implementată cu acordul majorității.

Respect reciproc. Atitudine de stimă reciprocă atât în relațiile de serviciu, oficiale, cât și cele cotidiene.

Toleranță. Capacitatea de a te abține în situații critice, în interesul cauzei, a majorității.

Patriotism (local, național). Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, precum și promovarea tradițiilor și valorilor în timp și spațiu.

Meritocrație. Capacitatea de autoanaliză a activității ce se manifestă prin promovarea factorilor de decizie, în funcție de competență, profesionalism și omenie.

Onestitate. Toate părțile implicate în procesul implementării planului strategic vor da dovadă de onestitate pentru a realiza o conlucrare sinceră în vederea realizării cu succes a Planului Strategic.

1.4. Obiectivele Planului Strategic

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare cu foarte mare atenție viitoarele rezultate. Trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor.

Obiectivele de dezvoltare ale Satului Bulăiești se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare a localității, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare.

Durabilitate. Condiții mai bune de trai pentru toți locuitorii Satului dar în special pentru persoanele defavorizate, precum și un minim de condiții necesare pentru un trai decent, sănătatea și bunăstarea tuturor;

Competitivitate. Permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;

Sprijin financiar. Să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

O buna administrare. Reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

Obiectivele strategice constituie produsul final rezultat din contopirea celor trei factori ai procesului de planificare strategică pe termen lung la nivel local: Economia, Societatea, Mediul. Pentru realizarea viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a 6 obiective strategice:

- I. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice de calitate;
- II. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate;
- III. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a Satului Bulăiești, raionul Orhei;
- IV. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității;
- V. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale;

VI. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor;

Obiectivele de dezvoltare ale Satului Bulăiești, raionul Orhei se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale Satului, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare a funcționarilor din APL.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare socio-economică durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

- coeziunea și solidaritatea cetățenilor
- puterea Satului
- dezvoltarea durabilă
- obiective de calitate globale locale - integrare

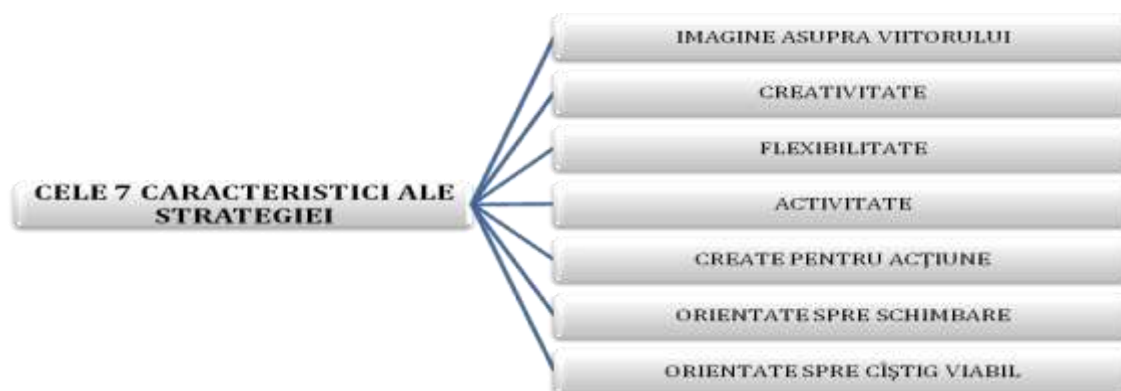
Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezintă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore a Strategiei.

Pentru fiecare domeniu de planificare strategică se face pe 3 niveluri:

- nivel strategic - pe termen lung
- nivel tactic - pe termen mediu
- nivel de proiecte - pe termen scurt, eșalonat

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare strategică a Satului Bulăiești pentru perioada 2020 – 2025.

Strategia de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor locali responsabili de acest domeniu.

Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale Satului Bulăiești constau în:

- dezvoltarea infrastructurii de bază a localității;
- protecția mediului;
- întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei;
- regenerare rurală.

Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației Satului;
- ridicarea standardului calitativ al aspectului Satului, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;

- oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în proiectele Satului, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- adaptarea la inevitabilele schimbări care au loc în sat.

2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII

2.1. Date generale

Bulăiești este un sat din raionul Orhei, situată la latitudinea 47°47'69"N, longitudinea 28°97'86"E situat la altitudinea de 179 metri față de nivelul mării. Aceasta localitate este în administrarea raionului Orhei. Bulăiești este unicul sat din comuna cu același nume. Localitatea se află la distanța de 26 km de orașul Orhei și 65 km de Chișinău. Într-o rază de 1-8 km sunt localizate satele Mîrzaci, Mîrzești, Hîjdieni, Șercani, Berezlogi, Lopatna, Susleni, Jora de Sus, Slobozia-Hodorogea, Izvoare din r-nul Orhei, satele Jura, Butuceni care aparțin Mun. Tiraspol și satul Nistreni din r-nul Rezina.

Repere istorice:

Sat mare. E situat în valea Voloaca din preajma Nistrului, între fostele cândva care r-nale Susleni și Chiperceni, la 26 km, este de fostul centrul județean 45 km, de stația de cale ferată Șoldănești și la 74 km de Chișinău, între dealuri pitorești, bogate în crânguri, livezi și izvoare. Se învecinează cu Mîrzaci - la Nord, cu Lopatna, Jora de Sus, Jora de Mijloc, Jora de Jos - la Est, cu Berezlogi - la Sud, cu Hâjdieni - la Sud-Vest și cu Slobozia- Hodorogea la Nord-Vest. Cea mai înaltă culme de deal se află spre Hâjdieni și are o altitudine de 274 m. Localitate veche de răzeși cu căpitani, care aveau pe tipuri trecere la curtea domnească. Așezarea e atestată documentar la 16 august 1609. Dar pe moșia satului actual a mai fost o așezare umană. Vatra ei s-a păstrat până în zilele noastre într-o vâlicică din partea de apus a localității. Satul antic a fost întemeiat după cucerirea în anul 106 după Hristos a Daciei lui Decebal de către armatele Imperiului Roman conduse de Împăratul Traian. Locuitorii lui erau sedentari, buni gospodari, se ocupau cu lucrarea solului, creșterea vitelor, cu diferite meșteșugari necesare în gospodăria sătească. Localitatea a existat și s-a dezvoltat până la năvălirea hoardelor barbare ale hunilor venite înapoi în anul 376 era noastră după pradă de război.

Ca urmare, satul a ars. Casele făcute din nuiiele și unse cu lut amestecat cu pleavă s-au prefăcut în grămezi de zgură. Aici se găsesc diferite obiecte tipice epocii romane pe teritoriul Moldovei. De la nomazii războinici, care au hoinărit și pe moșia s. Bulăiești după prada militară, s-au păstrat până în prezent 3 movile făcute din pământ. De la 16 august 1609, însă, ne-a rămas primul document scris despre s. Bulăiești. În această zi Ștefana, fata Baciului din Bulăiești, a vândut partea sa de moșie lui Dumitrache Chiriță, cu 80 taleri de argint, și voievodul Constantin Movilă întărește prin uric această tocmeală, despre care aflăm că Catalogul documentelor moldovenești din arhiva istorică centrală a satului. Vol.I. București, 1957, și din Documente privind Istoria României. Veacul XVII. A. Moldovan. Vol III București, 1954. În vremea domniei lui Radu Mihnea, anii 1617- 1618, pe moșia s. Bulăiești din ținutul Orheiului pune stăpânire Vasile Grămadă, biv sulger. La 27 februarie 1670 răzeșii din Bulăiești în frunte cu căpitanul lor Ionașcu Pilat având postelnicul Iani a cincea parte din moșia lor. Documentul fixează: 7178, fevr. 27. Zapis de vânzare de la Ionașco Pilat, fost căpitan, Andronic Postelnicescul și ficiorii lui Isariu: Gheorghii, Vasile și Ursu și alți frați a lor, prin care vând de veci postelnicului Iani giumătate din a cincea parte din moșia Bulăieștii. (Academia Română, mss. 1600, fila 39). Cu aceeași denumire localitatea figurează și în cărțile domnești de la 23 decembrie 1696, de la 25 septembrie 1780. Pe 21 octombrie 1781 Ștefan Gegolea, vornic de poartă la Bulăiești, face o mărturie hotarnică în satul vecin Berezlogi.

În primii ani după anexarea Basarabiei în Rusia în 1812 pe moșia Bulăieștilor era un singur stăpân- Ioniță Iamandi, boier moldovean, care depuse jurământ de credință țarului și Imperiului rus. Acest jurământ glăsuia: Eu, cel mai gios iscălit, mă făgăduiesc și mă jur întru totul atot Puternicul Dumnezeu, înaintea sfintei Sale Evanghelii pentru aceasta: cum că voiesc și datoriu sunt împărăteștii sale Măririi, celui adevărat al meu și legiuit, prea milodtiv, mare domn Împărat Alexandru Pavlovici, sigur stăpânitorul a toată Rusia... Și precum eu înaintea lui Dumnezeu și înaintea judecății lui celi strașnice pentru aceasta todeauna pociu de răspuns, precum cu adevărat mie Domnul Dumnezeu sufletești și trupești să mi ajute. Și în sfârșitul acestui jurământ al meu, sarut cuvintele și Crucea Mântuitorului meu. Amin. (Din revista Argivele Basarabiei, nr. 3 iulie-septembrie 1933).

Anexarea Basarabiei, constată cercetătorul Iurie Colesnic, a fost o mare tragedie pentru locuitorii acestei provincii. Trei zile și trei nopți au umblat neamurile să-și ia rămas bun, frații și

surorile se despărțeau pentru todeauna. Era mare jale în Țara Moldovei. Plânsetul și Bocetele nu mai conțineau. De la invaziile turcești nu se mai pomenise atâta jale prin aceste locuri. Teama de o administrație necunoscută, de un destin imprezvizibil puse stăpânire pe sufletele oamenilor. Odată cu anexarea, țărani basarabeni au prins să emigreze peste Prut, deoarece se lansase zvonul că ei își vor pierde libertatea, deoarece în Rusia majoritatea țăranilor erau șerbi și se vorbea că vor veni moșierii ruși, care îi vor preface și pe basarabeni în sclavi.

La început guvernatorul a Basarabiei a fost numit Scarlat Sturza, fiu de boier moldovean. În anul 1812, în Basarabia trăiau 240 mii de oameni, în cele 759 de târguri și sate activau 749 de biserici ortodoxe. Peste un an, la 17 iunie 1813, Scarlat Sturza a fost înlocuit cu generalul maior I. Hartig. După Sturza timp un secol toți guvernatorii Basarabiei au fost ruși. Limba rusă a izgonit din școli și biserici limba băștinașilor. În 1817 administrația militară insistă să depună jurământ de credință Imperiului rus nu numai boierii, ci și toată țărănimea. În registre au fost trecute la Bulăiești 16 gospodării, deși satul era cu mult mai mare. Documentele autentice din Arhiva Națională din Chișinău adeveresc că în primăvara anului 1835 aici trăiau 109 familii de țărani cu o populație de 470 de suflete. Ocupația de bază: cultivau intensiv tutunul pe moșia boierească. Printre oamenii bătrâni și autoritari din sat erau Iachim Răileanu 90 ani, Ignat Tcaci 85 ani, Dumitru Corneguță 82 ani, Vasile Chișlari (80 ani). Preot în sat era Ilarion Barbos. La 10 aprilie 1853 dovoreanca Anastasia Ciurea dă în arendă pe un termen de 5 ani negustorului Fiodao Sulchevici moșiile sale din Bulăiești, Lopatna și Jora. După cum aflăm mai târziu, moșia acestor sate luate împreună alcătuiau 6.608 desetine de teren arabil și 442 desetine de pădure. Reforma țărănească din 1868 le-a repartizat nevoiașilor din Bulăiești 1.600 desetine de nadeluri. După moartea dvorencei Anastasia Ciurea moșia rămasă în proprietatea ei la 19 septembrie 1877 a fost scoasă la licitație și procurată de negustorii Ivan și Victor Sinadino, care s-au pricopsit aici cu 1.359 desetine de pământ arabil și 727 desetine de pădure. În 1870 Bulăieștii numărau 196 de gospodării, 495 de bărbați și 434 de femei. Nu prea mare pricopseală prin gospodării: stăpâna 115 de cai, 130 de vite cornute mari, 1800 de oi și capre. Dar în anii 1872- 1873 satul e bântuit de holeră și vărsat de vânt, epidemii care seceră nemilos 68 de vieți omenești. La 1879, când în Rusia s-a făcut primul recesământ al localităților ce depășeau 500 de locuitori, Bulăieștii aveau 1.441 de oameni (725 de bărbați și 716 femei). În dicționarul geografic al Basarabiei, editat în 1904 la București, fixează aici 250 de case cu populația de 1513 suflete. În 1913 un grup de țărani din Bulăiești - Leonte Mascaliuc, Ivan Savciuc, Afanasie Lungu și Mihail Palaciuc - pleacă să-și caute fericirea în regiunea Siberiană Irkutsk, dar revin la baștină săraci și cu sănătatea zdruncinată. În sat prosperau negustorii Ițac Goler-canschi, Bercu Sudit, și Șulim Sudit, care luaseră în posesie moșia fraților Sinadino, precum și proprietarul morii cu abori E. Koveza. Apoi s-au perindat furtuni sociale pustiitoare: primul război mondial, rebeliunea bolșevică din 1917, pângărirea și devastarea orașelor și satelor basarabene de către armatele ruse demoralizate în urma înfăngerilor de pe Frontul Român. La 27 martie 1918 Sfatul Țării votează Unirea Basarabiei cu România. În biserici și școli revine limba maternă. În septembrie 1922 administrația română îi împrumută fără plată pe țărani nevoiași din Bulăiești cu 497 ha de pământ. În 1923 Bulăieștii cuprindeau 450 de clădiri și 1790 de locuitori (861 de bărbați, 929 de femei), avea o curte boierească, o cooperativă de consum, 6 mori de vânt, o școală primară mixtă, o poștă rurală, primărie, 4 cârciumi. Biserica Sfântul Gheorghe, construită din piatră în formă de corabie în 1825, aduna la sărbători populația în fața altarului. La 20 iulie 1923 poposește aici întâmpinat cu mare alai ÎPS arhiepiscopul Gurie, salutat de către preotul Vselovod Guma. În 1928 la Bulăiești activa cooperativa agricolă „Albina, banca populară, „Ajutorul, moara lui Ion Gogos”. Populația se ridicase la 2.003 locuitori. Anuarul învățământului primar, editat în 1933 la București, ne familiarizează cu situația din școală. Din cei 468 de copii în vârstă de 5-16 ani în cataloage erau înscriși doar 200. O bogată experiență pedagogică aveau toți cei 4 învățători de aici. Mihai și Raisa Broșoveanu, Elisaveta Paraschiv. Parascovia Stratan. Ei erau bine plătiți, primeau un salariu lunar de 2.550- 3.250 lei fiecare, în funcție de gradația profesională.

La 28 iunie 1940 tricolorul de pe Primăria din Bulăiești a fost înlocuit cu steagul roșu sovietic, icoanele au început să fie scoase ca în locul lor să se bată în cuie portretele lui Stalin și Lenin. Intelectualii și preoții care n-au izbutit să evadeze peste Prut s-au pomenit în colții de crocodil ai GULAG-ului stalinist. Multă lume au înghițit cei 4 ani teribili de război 1941-1945, 2 ani cumpliți de foamete - 1946-1947, deportările masive din vatra anului 1949. Mânați de front, n-au revenit la vatră 54 de bulăieșteni. Patru decenii bulăieștenii au vărsat sudori în kolhozul Kirov. La 1 ianuarie 1969

satul număra 2.748 de de locuitori. Aveau o școală medie, casă de cultură, bibliotecă, punctul medical, maternitate, câteva magazine, un oficiu poștal, stadion. Kolhozul, cultiva cereale, fructe și legume, tutun, creștea animale. În 1991 lumea a purces la reforme radicale, la împrăștierea cu pământ, la schimbarea modului de gospodărire. Kolhozul a fost desființat și în baza lui a fost întemeiată gospodărie agricolă „Bulăiești”, dar și aceasta e desființată în 1998 și pământul este distribuit țăranilor, care îl lucrează în mod individual. Dar au apărut noi greutăți. Între producători și vânzători s-au înmulțit ca lipitoare, tot felul de intermediari, îngâmfăți și hapsâni, care le cultivă oamenii de la sate dispreț și neîncredere în ziua de mâine. Criza economică îi ținea la mari încercări pe țăranii bulăieșteni. Crearea județelor și organizarea administrativ-teritorială din primăvara anului 1999 a inclus în componența comunei Bulăiești încă 2 sate Mîrzaci și Mîrzești. La sfârșitul sec. XX în Bulăiești mai activau casa de cultură, 2 magazine, 2 baruri, un ambulatoriu, un stadion, 2 biblioteci, un oficiu poștal, de care beneficiau 1.816 locuitori. O trăsătură cam tristă a Bulăieșilor de la sfârșitul de secol era vârsta înaintată a locuitorilor lui, adică îmbătrânirea satului. În anul 2000 el număra cca 1.100 de pensionari, iar toți cei 1.816 oameni viețuiau în 780 gospodării, adică 2-3 suflete într-o gospodărie. Primarul satului menționa cu tristețe anume această particularitate a satului, considerând drept cauză principală situația de criză profundă din țară, care se prelungește mult, prea mult.

Populația. Conform datelor recensământului din anul 2014, populația satului constituia 1.719 locuitori, dintre care 46,94% - bărbați (807) și 53,06% - femei (912). Structura etnică a populației: 6,75 % - moldoveni/români, 1,75% - ruși, 90,75% - ucraineni 0,52% - găgăuzi, 0,41% - alte etnii.

În satul Bulăiești au fost înregistrate 600 de gospodării la recensământul din anul 2004, iar mărimea medie a unei gospodării era de 3,0 persoane. Peste hotare activează la moment peste 230 de persoane, ale căror bani sânt utilizați la procurarea tehnicii agricole, construcția caselor de locuit și alte activități.

Infrastructură. Lungimea totală a drumurilor locale este de 14,0 km, din care 1,0 km sunt asfaltate, 3,65 km cu pietriș. Anual din fondul primăriei se repară circa 0,5 km de drum în variantă albă. Drumurile locale sunt într-o stare satisfăcătoare, iar 5 străzi sunt iluminate.

La capitolul comunicații menționăm activitatea „Moldelectrica”, cu rețele electrice cu tensiune înaltă (10 KV); SA „Moldtelecom” deține o stație ce asigură activitatea serviciilor de telefonie fixă a satului, cu peste 300 de telefoane și internet; SA „Orange”, „Moldcell”, care asigură funcționarea telefoniei mobile.

Apa potabilă pentru localnici este asigurată de un sistem centralizat de apeduct, din 3 fântâni arteziene și 89 fântâni de mină, localizate în perimetrul satului. În paralel, se efectuează și lucrări la instalarea rețelelor de canalizare. La moment nu există sisteme de irigație, care ar asigura o utilizare mai eficientă a câmpurilor agricole.

Satul dispune de 2 gunoști: 1 – autorizată, 1 – neautorizată, care nu sunt amenajate.

Săptămânal prin localitate trec 14 rute regulate: spre Orhei (7) și Chișinău (7).

Așezarea geografică relativ favorabilă în apropierea or. Orhei – centru raional, existența unei infrastructuri rutiere favorabile, deschide premise de dezvoltare economică a Satului, în deosebi prin dezvoltarea turismului și a comerțului.

APL Bulăiești este persoană juridică de drept public și dispune, în condițiile legii, de un patrimoniu distinct de cel al statului și al altor unități administrativ-teritoriale, alcătuit din bunurile mobile și imobile din domeniul public sau privat al satului.

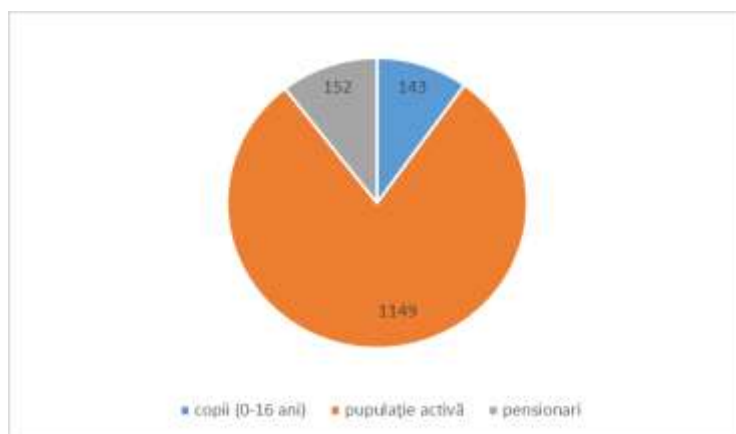
Înstrăinarea, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a satului Bulăiești se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres de lege.

Cadrul natural. Relieful satului este puternic accidentat, predominant de altitudini medii (80-100m), cu o bonitate a solurilor de - 76%. Pe teritoriul satului, actualmente, nu există terenuri afectate de alunecări de teren. Relieful satului prezintă condiții favorabile pentru dezvoltarea agriculturii: clima, apa, solul, precum și alte precondiții ale infrastructurii.

Clima este continental-moderată, deosebindu-se printr-un caracter instabil. Temperatura medie a aerului este egală cu +9,3°C. Minimul absolut al temperaturii revine lunilor ianuarie (-30....-32°C) și maxim lunii iulie (+39- + 41,1°C).

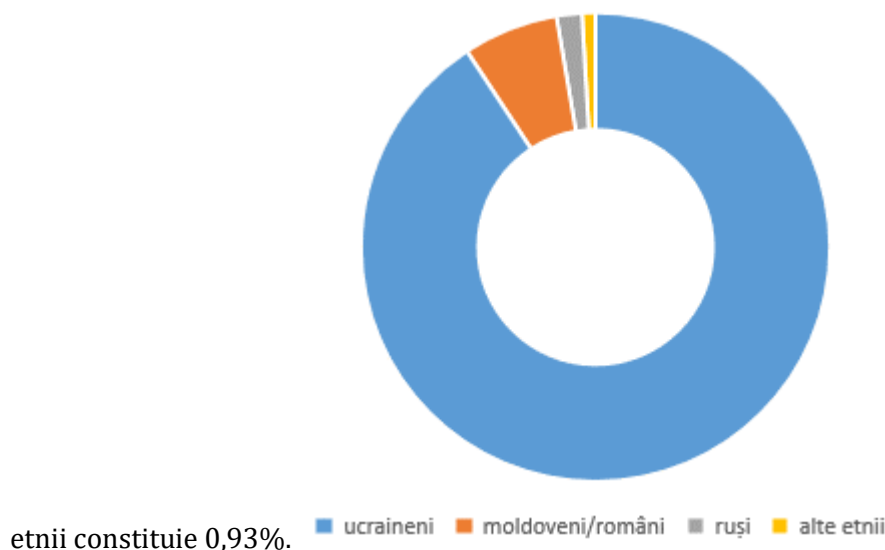
Potențialul uman:

Populația Satului Bulăiești, raionul Orhei numără 1.444 persoane, dintre care: bărbați 742 (51,38%) și 702 femei (48,62%). Populația absentă din sat (mai mult de 1 an) se ridică la circa 60 de persoane sau 4,15% din numărul total al locuitorilor Satului și încă circa 170 persoane sunt plecate temporar. Prin urmare, aproximativ 16 % din numărul total de locuitori ai localității au tendința de a pleca peste hotare pentru satisfacerea nevoilor financiare. Din totalul populației, 1.149 persoane sunt în vârstă aptă de muncă (cca. 80%). 108 persoane sunt angajate la muncă pe teritoriul satului, și circa 113 în afara lui, iar 3 persoane sunt înregistrate la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă ca șomeri. Procentajul respectiv este foarte mic, comparativ cu situația reală. Pe lângă locurile de muncă disponibile localnicilor în cadrul Satului, o parte a populației se deplasează la munci în or. Orhei, Chișinău și alte localități. Conform datelor statistice copiii de vârstă 0-16 ani constituie 9,90% (143) din numărul total al populației. Populația în vârstă pensionării (peste 62 ani – bărbați și peste 57 ani - femei) o constituie 10,52% (152) din numărul total al populației. În sat sunt 522 familii, dintre care 7 au fost înregistrate în ultimul an.

Structura populației din s. Bulăiești, r-nul Orhei

Tendința la capitolul demografic în Satul Bulăiești, raionul Orhei este una negativă, încadrându-se în media pe republică. Astfel, pe parcursul ultimului an în localitate s-au înregistrat 4 nou-născuți și 18 decese. În structura etnică a populației Satului Bulăiești, raionul Orhei predomină ucrainenii, populația majoritară, constituind 90,75 % din totalul populației, moldoveni/români – 6,57%, ruși – 1,75%, alte

Structura etnică a populației satului Bulăiești, r-nul Orhei

Suprafața administrativă, fondul funciar:

Suprafața totală a teritoriului Satului Bulăiești, raionul Orhei, constituie 2.756,0 ha, din care suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituie 46,73%, din total (1288,0 ha). Suprafața destinată industriei și transportului ocupă o parte destul de restrânsă 8,22 ha (doar 0,29%). Nemijlocit terenul localității se întinde pe o suprafață de cca. 212,41 (7,70%) ha, dar pe parcursul se va mări suprafața alocată pentru construcția caselor private, sunt destul de multe solicitări, de aceea ulterior va fi necesară alocarea terenurilor noi pentru construcții suplimentare. (detalii în tabelul de mai jos).

Prin urmare, însăși structura fondului funciar al Satului Bulăiești permite practicarea intensă a cultivării cerealelor, porumbului, florii soarelui, viței de vie și, a plantațiilor pomicole. În cadrul lanțului valoric agricol ar fi binevenită reabilitarea și construcția frigiderelelor industriale, punctelor de procesare a producției agricole și a elevatorului, care ar aduce o plus valoare la producția agricolă colectată.

Tabelul 1. Structura suprafețelor administrative a Satului Bulăiești, r-nul Orhei

Nr. d/o	Denumirea terenurilor	La 01.01.2016 (ha)	La 01.01.2017 (ha)
I.	Teren cu destinație agricolă, inclusiv	1288,0	1288,0
	<i>Teren arabil</i>	1069,0	1069,0
	<i>Plantații multianuale</i>	213,0	213,0
	<i>Construcții și curți</i>	48,42	48,42
II.	Teren al localității	212,41	212,41
III.	Teren destinat industriei și transportului	8,22	8,22
IV.	Terenul fondului silvic, inclusiv	910,0	910,0
	<i>Gospodăria silvică Leova</i>	876,0	876,0
	<i>Primăria</i>	34,0	34,0
V.	Terenul fondului apelor, inclusiv	11,4	11,4
	<i>Primăria</i>	11,4	11,4
VI.	Terenul fondului de rezervă	325,0	325,0
	<i>Dezvoltarea socială (5%)</i>	13,0	13,0
	<i>Uz comun (inclusiv pășuni)</i>	291,0	291,0
	Total terenuri	2756,0	2756,0

Sursa: *Primăria Satului Bulăiești, r-nul Orhei*

Pe teritoriul satului Bulăiești sunt 5 gospodării țărănești, dintre care, 1 lider mare este GT "Palaicuc Constantin". Cotă funciară per persoană în sat este de 1,029 ha. Se constată o fragmentare în continuare a terenurilor agricole, moment negativ pentru dezvoltarea în continuare a agriculturii în teritoriu și aplicarea tehnicilor/tehnologiilor agricole moderne. Consolidarea terenurilor ar permite implementarea sistemelor de irigații la suprafețe mari de teren agricol. Pe viitor se preconizează implementarea sistemelor de irigații la suprafețe mari de teren agricol și continuarea procesului de consolidare a terenurilor agricole.

Fondul forestier gestionat de Agenția de Stat pentru Silvicultură „Moldsilva” este constituit din 876,0 ha, cel al APL Bulăiești – 34,0 ha.

2.2. Infrastructura de utilități publice

2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat stradal

Pe raza Satului Bulăiești, raionul Orhei există rețea de linii electrice aeriene de tensiune medie și joasă. Satul este asigurat cu energie electrică de către Compania "Red Centru" S.A. Starea liniilor de distribuție este bună. Rețelele electrice au fost renovate în ultimii ani. Bulăiești, raionul Orhei dispune de iluminat stradal modern. Sunt iluminate 5 străzi, iar 273 de piloni funcționează în regim econom. În prezent se identifică surse financiare pentru extinderea și renovarea iluminatului stradal pe teritoriul întregii localități.

2.2.2. Alimentarea cu apă

În prezent în Satul Bulăiești este implementat un sistem centralizat de alimentare cu apă a caselor de locuit și a edificiilor social-administrative. Costul unui m³ de apă este de 7 lei. Apa livrată poate fi catalogată ca fiind potabilă. La bilanțul APL se regăsește 3 fântâni arteziene. O sursă suplimentară de aprovizionare cu apă potabilă o constituie fântânile de tip mină. În localitate sunt puse în exploatare 89 fântâni de tip mină, ale căror apă este utilizată de către localnici pentru necesitățile casnice de zi cu zi. Cu toate acestea, există un risc real și continuu ca în unele zone ale localității calitatea apei din fântâni să fie nesatisfăcătoare. În acest caz, este necesară efectuarea unei analize a calității apei, cu o marcă ulterioară a fântânilor. Satul nu dispune de sisteme de irigare. În această direcție urmează de demarat implementarea unor proiecte de irigație la scară mică pe unele sectoare de teren din perimetrul agricol, amplasate în imediata apropiere de lacurile din preajma satului. Construcția și reabilitarea sistemelor de irigare vor permite sporirea productivității terenurilor, cât și asigurarea unor produse agricole de calitate.

2.2.3. Canalizare

Satul Bulăiești nu deține sistem centralizat de canalizare, care ar asigura evacuarea apelor uzate din locuințe și obiectele economice și social-administrative. Obiectele social-administrative sunt dotate cu sistem de epurare a apelor uzate, care se află în stare satisfăcătoare de exploatare.

2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale

Sistemul de alimentare cu gaze naturale din Satul Bulăiești asigură cu gaze naturale 170 (28,96%) de gospodării, inclusiv și instituțiile administrative din localitate. Deși cota gospodăriilor gazificate este relativă, în următorii ani se planifică extinderea rețelei de gazificare. În pofida numeroaselor eforturi de asigurare a locuitorilor cu gaze naturale necesar uzului casnic, o parte din gospodării realizează prepararea hranei la aragazuri aprovizionate din butelii de gaz lichefiat /electrice, precum și la cuptoare/sobe cu lemne/cărbune. Exemple de probleme la conectarea gospodăriilor la gaze naturale este lipsa inițiativei private și a mijloacelor bănești, plus la acestea și costul ridicat a 1m³ gaz natural furnizat consumatorului final. Imposibilitatea suplینirii de către solicitant a condițiilor prevăzute de către furnizor în avizul de racordare la rețeaua de gaze naturale, reprezintă un alt exemplu de factor care împiedică realizarea contractelor de furnizare a combustibilului către consumatorii finali existenți.

2.2.5. Alimentarea cu căldură

Edificiile sociale și marea majoritate a gospodăriilor Satului Bulăiești, își asigură căldura în sezonul rece pe baza sobelor și cazanelor autonome pe bază de lemne și/sau cărbune, instalațiilor termice improvizate, la fel un număr mare de gospodării folosesc gazele naturale. Există suficiente premise de a implementa în majoritatea edificiilor social-administrative cazane autonome pe bază de biomasă, care furnizează agent termic la un preț mult mai jos comparativ cu utilizarea gazului natural. Premisele respective sunt legate de existența în regiune a agenților economici producători de bricheți/peleți la prețuri rezonabile, precum și abundența în regiune a materiei prime pentru producerea biomasei. În perspectivă ar fi benefică efectuarea unor serii de lucrări de termoizolare a

edificiilor social- administrative, ceea ce ar permite conservarea agentului termic și reducerea cheltuielilor pentru resursele energetice. Astfel, de lucrări ar fi binevenite și pentru gospodăriile casnice. Ca alternativă de economisire a resurselor financiare pentru resursele energetice este utilizarea energiei solare. Una dintre soluții ar fi utilizarea panourilor solare pentru apă caldă la instituțiile de învățământ din localitate.

2.2.6. Telecomunicații

În Satul Bulăiești telefonia fixă este asigurată de către operatorul național – SA Moldtelecom, care asigură în proporție de 54,85% gospodăriile Satului cu numere de telefon: 322 case de locuit sunt telefonizate. În raza satului Bulăiești, raionul Orhei, acoperirea cu telefonie mobilă este bună. Localitatea se află în aria de acoperire a operatorilor de telefonie mobilă Orange, Moldcell și Unite.

2.2.7. Rețeaua de drumuri

Lungimea totală de drumuri locale este de 14,0 km, din care 1,0 km asfaltate, iar 3,65 km cu acoperire cu pietriș. Deplasarea populației satului spre centrul raional și capitală este asigurată zilnic de 2 rute publice (1 spre or. Orhei, 1 spre or. Chișinău) și de către transportul public de tranzit. Probleme la capitolul mobilitate a populației satului nu există. Satul dispune de 1 stație auto. Rețeaua de drumuri a satului Bulăiești este constituită din 40 străzi. Drumurile din localitate sunt în stare satisfăcătoare, deși necesită reparații curente. Este necesară și repararea trotuarelor, în deosebi ale celor din centrul satului. Pentru următorii ani se propune construcția și renovarea unor noi tronsoane de drumuri, ce va contribui la crearea unei comunități durabile, sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri în regiune și crearea locurilor de muncă; îmbunătățirea infrastructurii de acces prin asigurarea unei infrastructurii de transport. În perimetrul satului sunt și 4 poduri, ambele fiind în stare satisfăcătoare și necesită intervenții semnificative.

2.2.8. Fondul locativ

Numărul locuitorilor este estimat la 1.444. Actualmente, satul Bulăiești dispune de 587 locuințe individuale particulare, din care 16 sunt părăsite mai mult de un an. La moment în satul Bulăiești, raionul Orhei, sunt înregistrate 522 familii, iar pe parcursul ultimului an au fost înregistrate 7 căsătorii și 4 nou-născuți, tendința fiind una pozitivă pentru ultimii ani.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Existența în sat a rețelelor de electricitate, telecomunicații, apeduct, precum și asigurarea cu agent termic a edificiilor social-culturale • Asigurarea cu iluminat stradal a 5 străzi de pe teritoriul satului • Existența rețelelor de internet în localitate • Localitatea este gazificată în proporție de 28,96% • Racordarea la rețeaua de apeduct • Existența legăturii rutiere cu centrul raional și capitala 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii sociale (lipsa sistemului de canalizare și a stației de epurare) • Deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și solului • Procentul destul de mic de drumuri asfaltate • Starea precară a unor porțiuni de drum în unele regiuni din sat • Teren insuficient destinat construcției de locuințe individuale • Izolarea termică a clădirilor este necorespunzătoare;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Atragerea investițiilor externe • Existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pentru reabilitarea termică, renovarea drumurilor locale • Extinderea rețelelor de utilități publice • Ridicarea nivelului de trai al populației prin 	<ul style="list-style-type: none"> • Cadrul legislativ instabil • Costuri ridicate pentru conformarea la standardele europene de calitate • Incapacitatea financiară a locuitorilor satului de a acoperi desinestător costurile de racordare la rețelele de apeduct, gazificare ș.a.

- aducerea la un nou nivel a calității întregii infrastructurii sociale
- Extinderea conductei de gaze naturale și a apeductului și conectarea tuturor consumatorilor casnici
 - Identificarea posibilităților de realizare a unui sistem de canalizare.

2.3. Capacitatea instituțională

Primăria satului Bulăiești, raionul Orhei dispune de propriul sediu – clădire tipică. Starea tehnică a clădirii este bună. Sediul este conectat la rețelele de utilități publice - gaz, electricitate, telecomunicații și apeduct. Apa potabilă este asigurată din apeduct. Încălzirea clădirii Primăriei este asigurată la moment prin intermediul agentului termic pe bază de gaz natural. Aparatul primăriei poate fi calificat drept competent, cu o bogată experiență în domeniu. Din componența aparatul primăriei fac parte: primarul, secretarul consiliului, specialist în reglementările proprietății funciare, contabil-șef, contabil, percepătorul fiscal, asistent social, polițist de sector, asistent social. Toți specialiștii dispun de un stagiu de muncă de minim 1 an. Consiliul primăriei este alcătuit din 9 consilieri. Activitatea aparatului Primăriei este foarte bine concepută. Prin urmare, secretarul consiliului, este direct responsabil pentru starea lucrurilor la toate compartimente în cadrul localității. Fiecare săptămână se petrec ședințe de lucru ale aparatului Primăriei, unde se discută despre toate problemele Satului și se precaută soluțiile de a le rezolva.

Satul Bulăiești este deschis către public, este prezentat activ în cadrul trusturilor media, posturilor de televiziune, radio, presă, rețele de socializare, fapt ce sporește notorietate comunității locale.

În condițiile actuale când se necesită, în mod prioritar, atragerea surselor financiare externe pentru demararea proiectelor de importanță majoră pentru sat, funcționarii primăriei/consilierii urmează a fi instruiți în domeniul atragerii fondurilor externe/investițiilor, managementului proiectelor. La fel este necesară suplinirea cunoștințelor în domeniul administrației publice, operarea tehnicii de calcul. În perspectivă se preconizează implementarea unui circuit electronic al tuturor documentelor APL, fiind implementat proiectul „Primăria electronică”.

În perspectivă, în vederea sporirii gradului de implicare a cetățenilor în procesul decizional a APL se impune elaborarea unui mecanism de implementare în activitatea aparatului Primăriei a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional (Nr. 239 din 13.11.2008).

Securitatea cetățenilor în cadrul satului este asigurată de polițistul de sector Cazacenco Ghenadie (ofițer superior de sector al postului de poliție Bulăiești din subordinea Inspectoratului de poliție al raionului Orhei). Sediul poliției locale se află în incinta primăriei. Starea criminogenă este relativ bună.

În satul Bulăiești este amplasat un Oficiu Poștal. Starea oficiului este satisfăcătoare, fiind amplasat în același edificiu cu Primăria.

Satul Bulăiești, raionul Orhei nu dispune de surse media proprii. Populația Satului preponderent se informează de pe panourile informative instalate în incinta și în fața primăriei, precum și în locuri special amenajate din perimetrul satului. Cetățenii mai sunt informați prin intermediul presei republicane, TV, posturile de radio regionale și republicane, anunțuri și avize informative, televiziunii prin cablu. O importantă sursă de informare este pagina Primăriei Bulăiești (bulaiesti.sat.md), pe rețelele de socializare – Facebook.

Analiza SWOT

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Aparatul primăriei este calificat, cu o bogată experiență în domeniu • Activitatea aparatului Primăriei este bine concepută și organizată, • APL dispune de calculatoare conectate la Internet • Membrii APL dețin abilități și experiență în domeniul dezvoltării proiectelor • Adunările cu localnicii sunt petrecute frecvent, în funcție de necesitate • În viziunea sătenilor, dinamica din ultimii 10 ani este pozitivă în soluționarea problemelor cu care se confruntă localitatea • Localnicii sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor • Securitatea cetățenilor este asigurată de către sectorul de poliție 	<ul style="list-style-type: none"> • Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele Satului și în procesul de luare a deciziilor • Suplinirea redusă a paginii electronice cu informație relativă activității APL • Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității • Lipsește un sistem de indicatori de performanță, în bază de analiză a resurselor existente, a problemelor și a oportunităților, pe care angajații să-l atingă în perioade definite de timp;
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Atragerea investițiilor externe • Implicarea mai activă a tineretului în dezvoltarea Satului • Deschiderea unui post de radio local, editarea unui ziar, actualizarea informativă a paginii electronice a satului • Stabilirea unor contacte durabile și colaborarea cu localități din țările vecine în vederea soluționării unor probleme comune (proiecte, măsuri culturale, schimb de experiență) • Promovarea unei imaginii pozitive a Satului • Participarea membrilor APL în cadrul proiectelor internaționale, cursuri de perfecționare • Gestionarea eficientă a bugetului local • Optimizarea activității APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa resurselor financiare la nivel local, insuficiente pentru sprijinirea și/sau promovarea unor investiții majore • Instabilitate legislativă • Salarizare nemotivantă a persoanelor cu studii superioare și de specialitate, care activează în domeniul administrării publice; • Lipsa ONG care s-ar implica în soluționarea problemelor satului

Sectorul asociativ:

În satul Bulăiești este înregistrată și își desfășoară cu succes activitatea o organizație obștească - "Flacăra" (2006) domeniul de activitate fiind implementarea proiectului de gazoduct de presiune medie. Pe parcurs se va impune deschiderea unor organizații în așa domenii ca: mediu, salubritate, protecție socială și juridică, etc.

Portofoliul de proiecte realizate:

Pe parcursul anilor 2018 - 2019 în cadrul Satului Bulăiești, raionul Orhei au fost demarate și finisate în termen următoarele proiecte:

Tabelul 2. Proiecte implementate în s. Bulăiești, r-nul Orhei în anii 2018-2019

Nr	Denumirea proiectului	Perioada implementării	Costul total, mln lei	Sursa de finanțare
1	Lucrări de iluminat stradal	2018	0,15	Consiliul Raional Orhei
2	Lucrări de reparație capitală a instalației electrice a Casei de Cultură	2018	0,10	Consiliul Raional Orhei
3	Extinderea apeductului	2019	0,120	Consiliul Raional Orhei
4	Reparația drumurilor locale	2019	0,164	Bugetul local
5	Lucrări de reparație a drumurilor locale	2019	0,650	Bugetul de stat

2.4. Economia locală

Economia locală este reprezentată de peste 5 agenți economici și 5 gospodării țărănești. Conform datelor Biroului de statistică activitățile economice nelicențiate sunt orientate în special pe activități de comerț, cultivarea legumelor și a cerealelor, creșterea animalelor ș.a. (vezi tabelul de mai jos).

Tabelul 3. Agenți Economici din s. Bulăiești, r-nul Orhei

No	Denumirea întreprinderii	Anul înregistrării	Domeniul de activitate
1	COOP Susleni	2000	Comerț
2	ÎI Carina Zamulenschi	2002	Comerț
3	ÎI Tureac Dumitru	2015	Prelucrarea producției agricole
4	SRL Leard Bogdan	2002	Comerț
5	GȚ Palaiciuc Constantin	1997	Producerea și comercializarea producției agricole

Pe teritoriul satului își desfășoară activitatea 1 producător agricol mare (GȚ Palaiciuc Constantin). Sectorului agricol este caracterizat printr-o rentabilitate scăzută, determinată în primul rând de poziția dominantă a culturilor cu valoare redusă în producția agricolă în detrimentul culturilor cu valoare înaltă. Majoritatea terenurilor sunt acoperite de culturi cu valoare scăzută (cum ar fi cereale, plante oleaginoase și culturi furajere), în timp ce viile și livezile ocupă doar o mică parte din suprafața totală a terenurilor agricole. Deși, în general, agricultura în satul Bulăiești se axează pe culturi cu valoare redusă, urmează de atras atenția sectoarelor de producere a nucilor și a mierii. Aceste două produse au acces la piețele UE și sunt exportate cu succes nu doar în UE, dar și pe alte piețe. Structura ramurală a agenților economici este diversificată, fiind încadrată mai mult în activitățile comerciale și agricultură. Fiecărui locuitor al satului îi revin în medie 0,94 ha de teren arabil. Populația Satului Bulăiești este implicată activ în activitățile agricole sau în creșterea animalelor, deși un număr considerabil de persoane este implicat în activități comerciale sau merg la muncă în oraș. Sectorul agricol este dominat de producția vegetală, sectorul zootehnic având un rol mai mic în producere. În ultimul deceniu dezvoltarea sectorului zootehnic a fost una problematică, datorită impedimentelor ce țin de competitivitate și piață. Sectorul zootehnic se confruntă cu constrângeri provocate de resursele interne (furnizare limitată de furaje, prețuri scăzute la laptele colectat, lâna de oi nu are cerere pe piață, iar pielețele sunt procurate la prețuri foarte mici), precum și presiuni dure cauzate de importul de animale mai ieftine. Furnizarea de furaje locale este limitată din cauza lipsei pășunilor de bună calitate, care este la rândul său, cauzată de condițiile meteorologice nefavorabile și a capacităților limitate de irigare. Pe de altă parte, costurile interne de producție relativ ridicate, productivitatea scăzută și rasele de animale necompetitive reduce izbitor capacitatea produselor animaliere. Numărul animalelor este prezentat în tabelul de mai jos.

Tabelul 4. Efectivul animalelor și păsărilor în gospodăriile populației

Efectiv	Nr. capete
Bovine	48
Porcine	540
Ovine, caprine	238
Cabaline (cai, măgari, etc.)	22
Păsări de toate speciile	4.328

Sursa: Primăria Satului Bulăiești, raionul Orhei

Economia locală oferă perspective reale pentru deschiderea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniile comerciale. Garant al succesului este potențialul uman, infrastructura rutieră favorabilă, apropierea de centrul raional ș.a.

Un compartiment aparte la capitolul respectiv revine proiectelor de implementare a parteneriatelor publice private.

Satul Bulăiești, raionul Orhei, cu o populație relativ stabilă, dispune și de un însemnat potențial comercial fiind situat pe un traseu național important, în relativa apropiere de centrul raional.

În sat sunt înregistrate 5 gospodării țărănești respectiv venitul ramurii agricole ar crește ca urmare a utilizării tehnicilor agricole moderne. Aici se include aplicarea sistemelor antigrindină, tehnologii moderne de prelucrare a solului, implementarea sistemelor de irigații, creștere intensivă a legumelor în complexe moderne de sere. Perspective la acest compartiment sunt suficiente, având în vedere structura prielnică a reliefului și bonitatea ridicată a solului. Creșterea produselor ecologice este un avantaj pentru afacerile secolului XXI.

Produs de Orhei este o inițiativă de promovare a produselor locale, tradițiilor și culturii populare din raion. Marca Produs de Orhei reunește cei mai reprezentativi producători și meșteșugari. Producătorii din Bulăiești ar trebui mai activ să se implice în acest proiect, având de beneficiat de consultanță și promovare.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Așezarea geografică favorabilă dezvoltării agriculturii • Infrastructura de acces favorabilă pentru dezvoltarea mediului economic • Piața de desfacere (or. Orhei) • Disponibilitatea resurselor umane • Costul relativ scăzut al forței de muncă • Terenuri agricole cu potențial existent pentru obținerea de produse agricole ecologice • Terenuri agricole preponderent consolidate • Prezența agenților economici 	<ul style="list-style-type: none"> • Potențialul economic al Satului este slab valorificat în comparație cu posibilitățile de dezvoltare • Slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural • Accesul la credite a întreprinderilor mici este scăzut. Întreprinderile mici se confruntă cu probleme de slabă capitalizare, lipsa gajului, experiența limitată în utilizarea creditelor, rate înalte ale dobânzii și accesul limitat la informația financiară de consultanță. • Lipsa capitalului străin în economia locală • Lipsa specialiștilor calificați; • Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții; • Ponderea înaltă a populației antrenate în agricultură • Sectorul serviciilor slab dezvoltat; • Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției agricole conform normelor europene
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea potențialului legat de așezarea geografică a satului • Atragerea investițiilor externe • Stimularea antreprenorilor locali și potențiali (sectorul agricol: frigidere industriale, linii de sortare și ambalare, prestări servicii populației, industria de producere și prelucrătoare) • Stimularea producătorilor locali prin aplicarea tehnicilor și tehnologiilor moderne • Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat; • Atragerea turiștilor prin deschiderea zonelor de agrement, agropensiuni, investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale; • Existența în raion a organizațiilor care oferă consultanță în sfera businessului: Organizația regională Orhei a Federației Naționale a Fermierilor din RM; „Centrul de Consultanță și Școlarizare în Agricultură”, Asociația pentru Dezvoltarea și Susținerea Antreprenorialului Mic și Mijlociu, Punctul de Contact în Afaceri, sub egida Ministerului Economiei și Comerțului Republicii Moldova în colaborare cu Proiectul TACIS „ Suport IMM în zona rurală”, Biroul Comun de Informare și Servicii ș.a. 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficientă informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului • Nivelul scăzut al veniturilor majorității populației • Capacitatea scăzută de atragere de investiții • Nivelul scăzut de receptivitate a populației locale la programele de finanțare • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă • Scăderea volumului transferurilor făcute de persoanele plecate la muncă peste hotarele țării • Rata ridicată a dobânzii la credite • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor • Risc de creștere a șomajului prin restructurarea și re tehnologizarea unor societăți comerciale • Instabilitatea cadrului legislativ național • Lipsa subvenționării principalelor ramuri ale economiei din partea statului • Incapacitatea infrastructurii de a se adapta la dezvoltarea intensivă • Embargouri la produsele autohtone • Migrarea populației apte de muncă

2.5. Edificii sociale

2.5.1. Educație

Pe teritoriul Satului este Gimnaziul Bulăiești și Grădinița de copii.

Starea tehnică a instituțiilor educaționale este bună, fiind efectuate în ultimii ani unele lucrări de renovare. În ambele instituții educaționale regimul de lucru este de 5 zile în săptămână.

Clădirea Gimnaziului este una tipică. La moment în instituție își fac studiile 143 de elevi. În instruirea educațională a elevilor activează un total de 15 cadre didactice și 9 lucrători tehnici. Gimnaziul dispune de săli de clasă spațioase, bine amenajate, cantină, sală de sport, teren sportiv, punct medical, depozit și este conectat la rețeaua Internet. Clădirea este conectată la apeduct. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de la cazangerie autonomă pe bază de gaze naturale. Necătând la investițiile realizate, este necesară reparația capitală a blocului alimentar, a sistemului de alimentare cu energie electrică, procurarea mobilei și dotarea cu inventarul necesar a blocului alimentar, utilizarea sălii de sport cu inventar și atribute. În vederea îmbunătățirii procesului educațional al Satului se necesită înnoirea continuă a materialelor didactice, modernizarea tehnică a sălilor de studii, precum și ridicarea continuă a nivelului de calificare a pedagogilor și a personalului auxiliar.

Pe teritoriul satului activează instituția preșcolară: Grădinița de copii. Edificiul grădiniței de copii au fost reparate, cu susținere financiară a FISM-ului, Guvernului României, Guvernului Republicii Moldova și nemijlocit din Bugetul Local. A fost schimbat acoperișul, au fost termoizolați pereții, a fost realizat un sistem de epurare a apelor uzate. Au fost pavate toate trotuarele din jur, au fost renovat terenul de joacă și procurat mobilier. Per total, instituția este frecventată zilnic de circa 51 de copii, numărul copiilor fiind într-o ușoară scădere în ultimii ani. Copiii sunt educați de 3 educatori și 5 lucrători auxiliari. Starea tehnică a edificiului este relativ bună. Edificiul este electrificat, conectat la rețelele de telecomunicații și dispune de teren de joacă, cantină și depozit. Grădinița este asigurată cu sistem de apeduct. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de cazangerie pe bază de gaze naturale. Necătând la investițiile realizate, este necesar de utilizat sala de sport cu inventar și atribute, procurarea unor noi seturi de jucării și accesorii auxiliare cât și ridicarea continuă a nivelului de calificare a educatorilor și a personalului auxiliar.

2.5.2. Sănătate, asistență socială

Domeniul medical al satului este reprezentat prin Punctul Medical, s. Bulăiești. Instituția medicală dispune de un edificiu separat, starea tehnică fiind satisfăcătoare, în special datorită lucrărilor de renovare, obținute din proiectele investiționale finanțate de Fondul de Investiții ale CNAS. efectuate în ultimii ani. PM dispune de un nivel scăzut de asigurare cu aparataj și utilaj medical. Instituția medicală este electrificată, conectată la rețelele de telecomunicații, inclusiv la rețelele de utilități sociale, precum apeductul. Agentul termic este furnizat prin intermediul cazangeriei autonome pe bază de gaze naturale. Asistența medicală în cadrul Satului este asigurată de 1 medic de familie, 2 asistenți medicali. Ordinea este asigurată de o persoană de deservire. Se necesită recalificarea continuă a personalului medical. La PM se prestează următoarele servicii: staționar de zi, administrarea medicamentelor intramusculare și intravenoase, acordarea serviciilor medicale în caz de urgență. În perspectivă se impune lărgirea spectrului de servicii medicale prestate locuitorilor. Dotarea PM cu unitate de transport ar permite deplasarea medicilor de familie în teritoriu pentru deservirea populației.

În cadrul Satului își desfășoară activitatea 1 asistent social, care deservește grupele de persoane socialment-vulnerabile, preponderent singuratice, care necesită deservire la domiciliu, prestează servicii specializate persoanelor și familiilor care sunt beneficiari de asistență socială și duc evidența lor. Persoanelor socialment-vulnerabile li se acordă și ajutoare sociale, precum sunt: alocații de șomaj, indemnizații pentru motive de sănătate, compensații pentru perioada de iarnă, indemnizații de îngrijire a copiilor. 213 de persoane sunt beneficiari de alocații speciale de stat (asistență socială, ajutoare financiare și materiale, etc.).

Satul nu dispune de un Centru de susținere a familiilor social vulnerabile.

2.5.3. Sport

Potențialul sportiv al satului este valorificat la nivel relativ. În temei, tânăra generație, iubește și practică sportul, iar competițiile sportive, meciurile de fotbal și volei sunt nelipsite din activitățile localității. În ceea ce privește domeniul sportiv, satul dispune de un stadion, aflat în stare satisfăcătoare. Satul este reprezentat la competiții de către echipa de fotbal "Bulăiești", volei și tenis de masă.

Analiza SWOT

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none"> • În sat există un Gimnaziu și grădiniță de copii • Instituțiile de învățământ au fost modernizate și sunt asigurate cu toate comunicațiile necesare (cu excepția canalizării) • Prezența cadrelor didactice cu experiență • În sat există oficiu poștal, • Locuitorii beneficiază de servicii medicale de calitate la PM, este dotat la nivel scăzut cu aparataj tehnic și dispune de personal medical calificat • Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea asistentului social. • Satul dispune de teren sportiv, și este reprezentat prin echipele de fotbal, volei și tenis de masă a Satului 	<ul style="list-style-type: none"> • Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ preșcolar și liceal insuficient extinsă • Lipsa unor spații de agrement pentru copii • Satul nu dispune de un Centru comunitar de asistență socială pentru persoanele în etate sau cu probleme de ordin social • Lipsa unei ambulanțe • Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale și sociale • Domeniul sportiv în cadrul Satului nu este suficient valorificat, cu rezerve de diversificare • O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicilor sau rudelor • Inexistența dispensarului veterinar;
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Lărgirea gamei de servicii medicale prestate • Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a localnicilor • Suplinirea personalului medical rezident și permanent • Deschiderea unor centre comunitare specializate sau multifuncționale (centru comunitar p/u persoanele social vulnerabile) • Crearea unui ONG axat pe probleme sociale, problemele tineretului 	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate • Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale • Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene • Nu există persoane care să reprezinte interesele comunității în mod organizat și pe o perioadă lungă de timp • Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia

2.5.4. Cultură și turism

Patrimoniul cultural al satului Bulăiești, raionul Orhei, constituie una din cele mai reprezentative file din moștenirea valorică a localității, menită să conserveze tradițiile și datinile băștinașe, care urmează a fi transmise generațiilor următoare. Casa de cultură ar trebui să fie centrul vieții culturale din sat, fiind 1 colectiv artistic "Văsălocica". Conform planului de lucru și a calendarului petrecerii măsurilor culturale, în sat se organizează o serie de activități culturale și sportive, la toate sărbătorile

Naționale și religioase: concerte tematice, sărbătoarea satului, măsuri culturale de suflet, cum ar fi: Anul Nou, 8 Martie, Hramul Satului, Ziua Victoriei, Ziua Satului (9 august), Ziua Sportului (10 mai) ș.a.

Pe teritoriul satului activează cu succes Biblioteca Publică. Edificiul bibliotecii este conectat la rețelele de utilități publice, dispune electricitate și telecomunicații, încălzire pe bază de gaze naturale. Biblioteca a fost renovată datorită sprijinului organizațiilor internaționale de sprijin financiar.

În scopul utilizării potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor populare, conducerea localității insistă la organizarea a diferitor activități, cum ar fi șezători, serate în memoria scriitorilor și poeților, seminare pentru profesori, educatori, cu diferite genericiuri, pentru calificarea cadrelor implicate în educație.

Din păcate în Sat nu există nici un muzeu, care ar asigura păstrarea istoriei satului.

Satul Bulăiești se mândrește cu Monumentul Eroilor, edificat în memoria consătenilor căzuți pe timpul celui de-al II-lea Război Mondial și este o carte de vizită a satului, dar necesită restaurare și Parcul "Алея Лесников" cu suprafața de 0,34 ha, fiind într-o stare satisfăcătoare

Din componența tezaurului cultural local nu poate fi neglijată biserica din localitate, care la fel este inclusă în lista monumentelor luate sub ocrotirea statului – Biserica Ortodoxă cu hramul "Sfântul Gheorghe".

Turismul. Considerat a fi un fenomen social și economic specific civilizației moderne, turismul este puternic ancorat în viața societății și ca atare, influențat de evoluția ei. Per ansamblu, dezvoltarea turismului în raionul Orhei este relativă, cu toate că potențialul de dezvoltare ar putea fi unul chiar ridicat, ținând cont de multitudinea și varietatea patrimoniului natural și cultural. Însă, analizând situația actuală a infrastructurii de susținere a sectorului turistic și nivelul de promovare a obiectivelor turistice, potențialul de dezvoltare este estompat semnificativ. Potențialul turistic din localitate nu este valorificat și practic lipsesc prestatorii de servicii în domeniul turismului rural. Un rol important în promovarea turismului din raion ar trebui să-l aibă Centrul de Informare Turistică, care ar oferi servicii de informare și îndrumare a turiștilor moldoveni și străini, ce doresc să viziteze și să cunoască frumusețile naturii, tradițiile, obiceiurile, precum și monumentele religioase și istorice, atracțiile turistice cât și posibilitățile de agrement și relaxare, variantele de cazare în această zonă.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Așezarea geografică este favorabilă dezvoltării turismului rural și de tranzit • Tradițiile populare bine păstrate • Existența unei bucătării locale specifice • Existența manifestărilor cu valoare folclorică; • Existența meșterilor populari • Pe parcursul anului se petrec activități etno-culturale, sportive și de agrement • Existența monumentului • În localitate există o biserică creștin- ortodoxă • Cimitirul local este îngrădit și dispune de drum de acces • Satul dispune o bibliotecă publică • Existența spațiilor verzi publice 	<ul style="list-style-type: none"> • Potențialul cultural-turistic al Satului este slab valorificat • Neglijarea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului • Lipsa în localitate a colectivelor artistice: • Lipsa de interes pentru turism ca potențial pentru afaceri și pentru crearea de noi locuri de muncă • Satul nu dispune de surse media proprii • Infrastructura turistică slab dezvoltată; • Lipsa unităților de primire turistică.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI

<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente și înființarea a noi echipe • Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural) • Existența potențialului de dezvoltare a agroturismului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Resurse financiare insuficiente pentru contribuțiile proprii la proiectele finanțate, în special în mediul rural. • Lipsa unui Centru de Informare turistică în raionul Orhei.
---	---

2.6. Mediul ambiant

Din punct de vedere geomorfologic, teritoriul satului este situat pe Podișul Codrilor. Unitatea geomorfologică predominantă este versantul. Configurația terenului este ondulată și plană, mai rar fragmentată. Relieful influențează atât răspândirea și însușirea solului (profundzime, intensitatea erodării ș.a.), cât și asupra proceselor de solificare, prezenței vegetației forestiere, tipurilor de pădure și de stațiune.

Capitalul natural. Fondul forestier, flora și fauna. Suprafețele totale ale fondului forestier ale satului reprezintă 910,0 ha, dintre care Gospodăria silvică 876,0 ha sunt și 34,0 ha sunt în gestiunea primăriei. Pe parcursul ultimilor 5 ani, suprafața fondului a fost menținută la același nivel.

Vegetația este una tipică pentru zona de silvostepă. Predomină stejăretele pure de stejar pedunculat. În cadrul cărora se constată un procent mare a pădurilor parțial derivate și majoritar artificiale. Pe 83% din suprafața ocupată cu pădure se găsesc arborete artificiale, acestea au suferit intervenții mai mult sau mai puțin intense care le-au îndepărtat de tipurile naturale. Salcămetele sunt plantate. Suprafețele goale, terenurile destinate împăduririi, vor fi împădurite numai cu specii de bază și de amestec din proveniențe locale, în terenurile degradate (de eroziune, alunecări) se vor împăduri cu salcâm, sălcioară ș.a.

Fauna. Lumea animală este reprezentată de speciile caracteristice zonei de silvo-stepă. În zonă se pot întâlni păsări: ciocănitoare, pițigoi, cioară, din speciile mamiferele insectivore – ariciul; din răzătoare – veverița; din reptile – șarpe, șopârle; amfibieni – broasca râioasă, broasca, precum și numeroase specii de insecte. Bazinele acvatice sunt populate de diverse specii de pești – sazan, plătică, crap și fitofag, precum și păsări acvatice – rața, gâsca. Numărul animalelor și păsărilor este foarte estimativ deoarece vânatul neaturizat poartă caracter masiv și afectează grav creșterea numărului lor.

Apele de suprafață și apele subterane. Pe teritoriul satului este un iaz, dar din cauza schimbărilor climatice, își micșorează suprafața.

Apele subterane se afla la o adâncime de circa 79 – 135 m și au o tendință de descreștere a nivelului. Conform datelor STAS, apele subterane sunt de calitate satisfăcătoare și sunt caracterizate ca fiind apă potabilă. APL se confruntă cu mai multe probleme privind întreținerea și utilizarea apelor subterane din localitate și anume: sistemele de extragere a apei sunt ineficiente cu consumuri mari de energie electrică, clima secetoasă din ultimii ani duce la consumul în creștere a apei potabile.

Localitatea este asigurată cu apă potabilă prin intermediul apeductului, la care sunt conectate 419 de gospodării. Rețelele sânt noi. O sursă alternativă de apă sunt cele 3 fântâni arteziene. Suplimentar, ca surse de apă potabilă, sunt folosite cele 89 fântâni de mină. Deoarece, tariful pentru apă în ultimii ani crește, proprietarii privați își construiesc sau păstrează fântânile proprii.

Clima. Raionul Orhei se caracterizează printr-o climă temperat-continentală, cu ierni scurte și blânde, cu veri lungi și calde. Clima se caracterizează prin următoarele date: radiația solară, care nimereste pe suprafața terestră este unul dintre factorii energetici principali. La rândul său ea într-o oarecare măsură depinde de circulația în atmosferă și particularitățile suprafeței terestre. Numărul mediu de ore solare anual constituie 2.290 -2.318 ore. Regimul vântului se formează sub influența

centrelor barice, cu direcția dominantă nord-vest (30%), viteza medie anuală 3,5 m/s, care în perioada de vară sunt mai stabile. Viteza vântului cu probabilitatea 5 - 9 m/s. Regimul de temperaturi a aerului este unul din componentele principale ale microclimatului. Temperatura medie maximă al celei mai calde luni la ora 13.00 constituie +27°C (iulie). Temperatura medie a celei mai reci luni - 3,5°C, iar pentru cea mai caldă lună +21,1°C. Ierni cu geruri stabile se înregistrează foarte rar. Zile cu temperaturi negative pe întreaga perioadă a zilei se înregistrează anual în perioada noiembrie - martie.

Precipitații atmosferice. Pe toată perioada anului în deosebi predomină precipitații ciclonice. În dependență de tipul precipitațiilor atmosferice perioada anului este divizată în perioada caldă și rece. Perioada rece revine lunilor decembrie - martie, iar cea caldă din aprilie până în noiembrie. Suma anuală a precipitațiilor - 439 mm. Din care în perioada caldă cad 344 mm precipitații, iar în cea rece - 95mm. Precipitații minime se înregistrează în luna martie - 22-24 mm, maxime - iunie - 66 mm.

Solul și subsolul. Solurile sunt principala bogăție a localității. De prelucrarea și utilizarea eficientă a acestora depinde atât economia satului, raionului, cât și cea națională. Capitalul funciar al s. Bulăiești, raionul Orhei ocupă o suprafață de circa 1.288,0 ha. Din soluri predomină cernoziomurile și solurile brune de pădure. Bonitatea medie a solurilor este apreciată la 76 baluri. Analiza denotă, că 98% din terenurile capitalului funciar pot fi folosite în scopuri agricole oferind posibilitatea atingerii unor randamente înalte de utilizare a acestora, excepție fiind terenurile dispuse erodării. Datele analizate ne demonstrează că în s. Bulăiești acest capital natural este utilizat la maximum. Gradul extrem de înalt de valorificare a terenurilor în agricultură impune folosirea rațională, ameliorarea și protecția solurilor de eroziuni, alunecări de teren și alte intervenții ale omului. Dintre resursele naturale sunt prezente argilele și nisipuri, utilizate pe larg în construcția locală. Starea mediului ambiant al Satului este satisfăcătoare. Principala problemă este determinată de faptul că deși satul dispune de o gunoiște autorizată, nu dispune de sistem de colectare separată a deșeurilor. În sat nu există agenți economici care ar presta servicii de colectare și transportare a deșeurilor. Este necesară creșterea gradului de conștientizare a populației locale despre importanța gestionării eficiente a deșeurilor, inclusiv prin reducerea volumului de deșeuri depozitate odată cu creșterea cantității materialelor reciclabile, scăderea nivelului de poluare a solului și a apelor subterane, creșterea calității vieții populației prin reducerea riscurilor de îmbolnăvire.

Analiza SWOT

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Interesul sporit al APL în vederea îmbunătățirii stării mediului ambiant din localitate • Educația ecologică la nivel înalt • Prezența apeductului și a fântânii arteziene, principalele surse acvatice • Respectarea, în general, de către populație a normelor de transportare și depozitare de deșeurilor la gunoiște • Resurse acvatice modeste • Utilizarea redusă a pesticidelor 	<ul style="list-style-type: none"> • Existența zonelor de risc: terenuri erodate • Insuficiența apei pentru irigare • Fântânile de mină nu sunt marcate cu plăcuțe de informare privind calitatea apei • Expunerea la hazardurile naturale sezoniere, în special la secetă • Insuficiența preocupare a agenților economici în recuperarea și re folosirea ambalajelor • Solurile sunt afectate de factori de degradare precum eroziune, alunecări de teren, sărăturate;
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>

<ul style="list-style-type: none">• Implementarea proiectului de colectare selectivă a deșeurilor• Amenajarea și curățarea tuturor fântânilor de tip mină• Extinderea spațiilor verzi și de odihnă a populației• Curățirea zonelor din preajma râului și iazului din localitate• Menținerea străzilor satului într-o stare curată• Informarea populației privind necesitatea protecției mediului ambiant și utilizării raționale a resurselor naturale• Promovarea educației ecologice a tinerei generații pentru a proteja mediul și a folosi rațional resursele naturale• Creșterea interesului autorităților locale pentru promovarea de parteneriate în vederea protecției mediului prin crearea unui ONG de mediu;• Disponibilitatea finanțărilor proiectelor de mediu prin intermediul fondurilor europene nerambursabile.	<ul style="list-style-type: none">• Impactul negativ al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol (secete, grindină)• Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții de mediu• Sărăcia, lipsa surselor de existență sau alte necesități vitale îi constrânge pe cetățeni să încalce legea, inclusiv la capitolul tăieri ilicite.• Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate în materie de mediu• Neglijarea tradițiilor locale în domeniul protecției mediului• Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor legate de mediu• Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători
--	--

3. PROCESUL DE ELABORARE A PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A SATULUI BULĂIEȘTI, R-NUL ORHEI

3.1. Inițierea procesului de planificare strategică

Satul Bulăiești, raionul Orhei, trebuie să-și însușească și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă dezorganizată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se pot consuma irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru încheșat și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică are ca scop definirea reperelor strategice de dezvoltare a Satului pe o perioadă de 5-7 ani. Etapele metodologice principale ale procesului de planificare strategică au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a Satului Bulăiești, raionul Orhei, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic propriu-zis.

Principiile care au stat la baza procesului de planificare strategică au fost:

- implicarea comunității,
- transparența,
- obiectivitatea,
- coerența și
- continuitatea proceselor.

Elementul-cheie în inițierea procesului de planificare strategică este identificarea resurselor locale, care pot fi văzute ca principalele oportunități de dezvoltare pe viitor a satului.

Inițierea procesului de planificare strategică a început, după semnarea contractului de prestare a serviciilor de consultanță, urmată cu înființarea Echipei de Planificare (EP), desemnată de „Succes-Consulting” SRL.

În urma dezbaterilor interne Echipa de Planificare a beneficiat de instruire din partea Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP) prin facilitarea procesului de planificare. Facilitatorul a explicat importanța elaborării planului, pașii de urmat, metode și tehnici de abordare a comunităților, metode de analiză a comunității în vederea identificării necesităților pentru stabilirea domeniilor de cuprindere a strategiei pentru elaborarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-economică a satului Bulăiești, raionul Orhei. Au fost expuse metodele de consultare a comunității: workshopuri, metoda discuției, ședință de analiză, chestionare. Membrii EP au decis să utilizeze metoda chestionarelor. Procesul de consultare a comunității, interviewarea, a durat 3 săptămâni, după care a urmat ședința de analiză și interpretare a cercetărilor efectuate. Pentru a da rezultate, planificarea strategică trebuie însoțită de promovare la nivelul administrației publice locale a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul Satului.

3.2. Înființarea echipei de planificare

Echipa de planificare socio-economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei a fost constituită pe baza propunerilor: IDEP, SCT și APL care au nominalizat persoanele investite cu încrederea pentru a-i reprezenta și a transmite problemele pe care aceștia le resimt și doresc a fi rezolvate în vederea îmbunătățirii vieții și dezvoltării durabile a localității Bulăiești, raionul Orhei (vezi tabelul de mai jos). Membrii EP au fost selectați astfel încât să fie acoperite toate domeniile de cuprindere a planului

strategic. La înființare EP s-a ținut cont de voința fiecărui membru propus de a se implica în procesul de planificare strategică a satului.

Tabelul 5. Componenta echipei de planificare

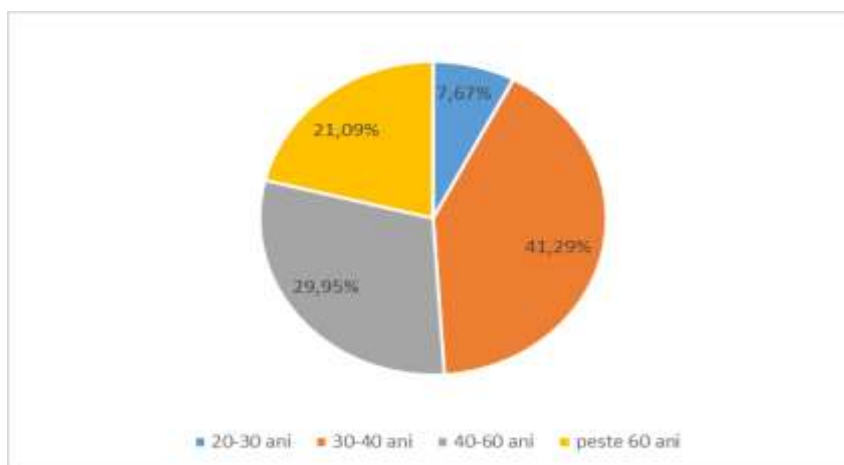
Nº	Numele și prenumele
1.	Calestru Iurie – expert APL, SCT, IDEP
2.	Matus Maria - primar
3.	Tureac Oleg – secretar al Consiliului local
4.	Martîniuc Ion - specialist în reglementările proprietății funciare
5.	Scripnic Valentina – percepător fiscal
6.	Pletos Maria – asistent social
7.	Cazacencon Ghenadie - polițist de sector
8.	Tanasiev Mariana – contabil-șef
9.	Motîjeneț Tatiana - contabil
10.	Doroș Natalia – directorul Gimnaziului
11.	Savciuc Galina – directorul Grădiniței de copii
12.	Savciuc Galina - consilier
13.	Goncear Petru - consilier
14.	Palaiciuc Constantin - consilier
15.	Viconschi Serghei - consilier
16.	Matus Ivan - consilier
17.	Bîrca Maria - consilier
18.	Cojocari Alexandru - consilier
19.	Țurcan Alexei - consilier
20.	Cojocar Alexandru - consilier

3.3. Intervievarea locuitorilor

Procesul de planificare strategică a fost precedat de un sondaj sociologic de opinii, conceput de către Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor și realizat de Echipa de Planificare în colaborare cu Primăria Satului Bulăiești, raionul Orhei. Au fost anchetate 101 persoane de diferite categorii sociale și de vârstă, inclusiv 45 bărbați și 65 femei. În baza datelor acumulate au fost stabilite problemele de ordin economic, social și ecologic cu care se confruntă populația satului. În funcție de vârstă, structura eșantionului rezultat este prezentată de persoane cu vârsta cuprinsă între 20-30, 30-40 ani, urmată de categoriile de vârstă 40-60 ani și 60+.

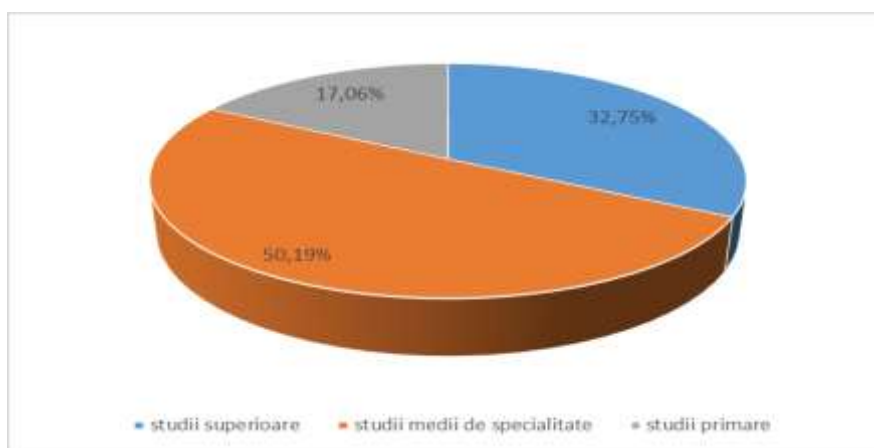
În urma prelucrării datelor chestionării au rezultat următoarele concluzii:

Structura eșantionului interviuat după vârstă

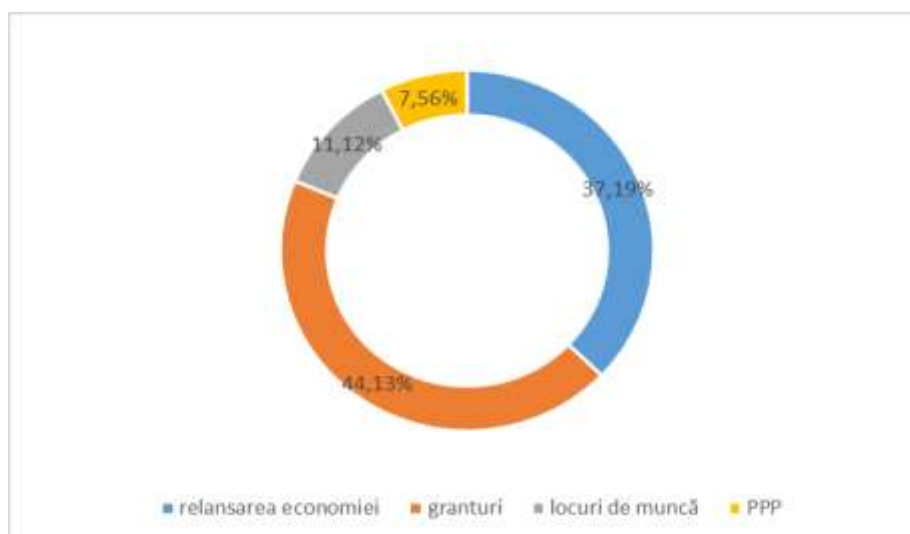
Structura eșantionului în funcție de pregătirea socială

În cadrul eșantionului sunt prezente categorii de persoane din toate nivelele de pregătire profesională, cu o predominare a respondenților cu studii medii și superioare.

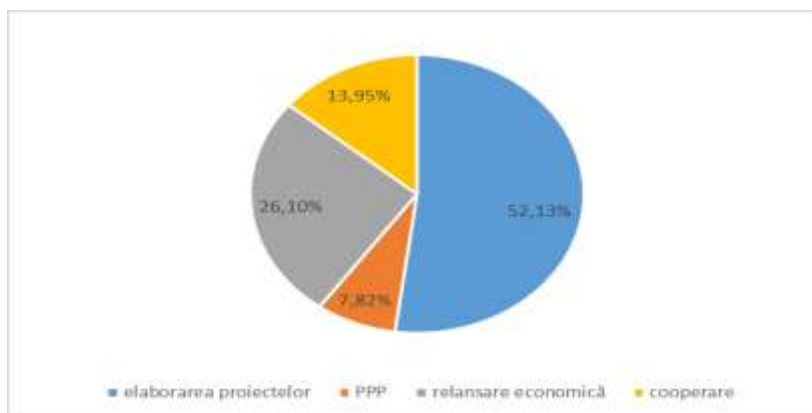
Soluția pentru atragerea fondurilor pentru APL

Se scot în evidență de către persoane interviuate câteva soluții pentru accesarea granturilor, relansarea economică, cu predominarea granturilor.

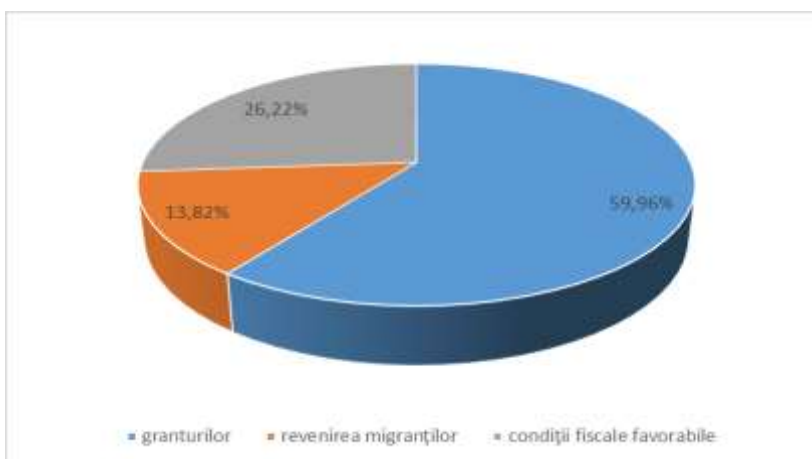
Viitorul APL-urilor

O bună parte din cei intervievați privesc cu optimism viitorul acestei instituții, prin prisma elaborării de proiecte, cooperării și relansării economice. Disparația acestei instituții în viitorul apropiat nu este văzută de nici unul dintre respondenți.

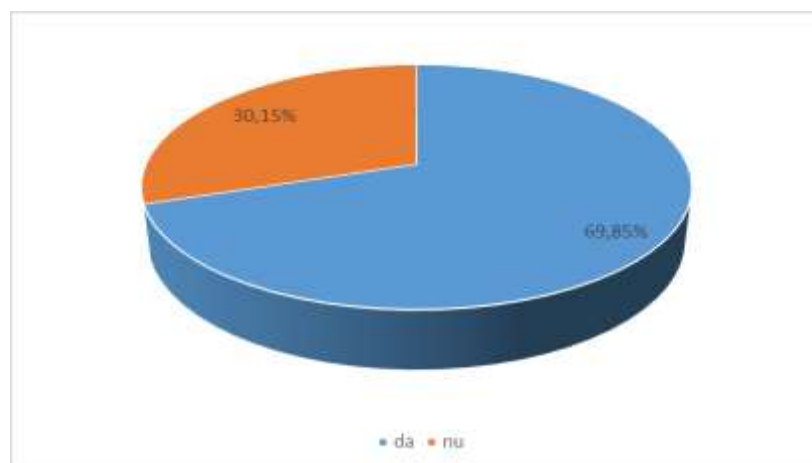
Relansarea economică a APL-urilor:

Accentul în, învierea economică a APL-urilor se pune primordial pe accesarea granturilor și revenirea migranților.

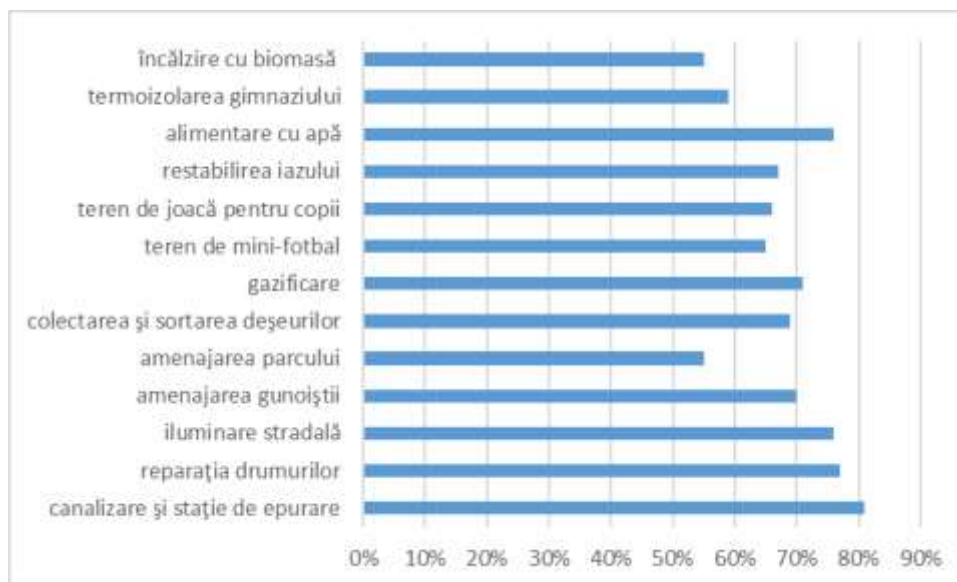
Coordonarea acțiunilor administrației Satului cu localnicii

Marea majoritate a intervievaților consideră că acțiunile administrației APL sunt coordonate în prealabil cu populația satului, fapt ce denotă existența unei coeziuni strânse în APL și comunitate.

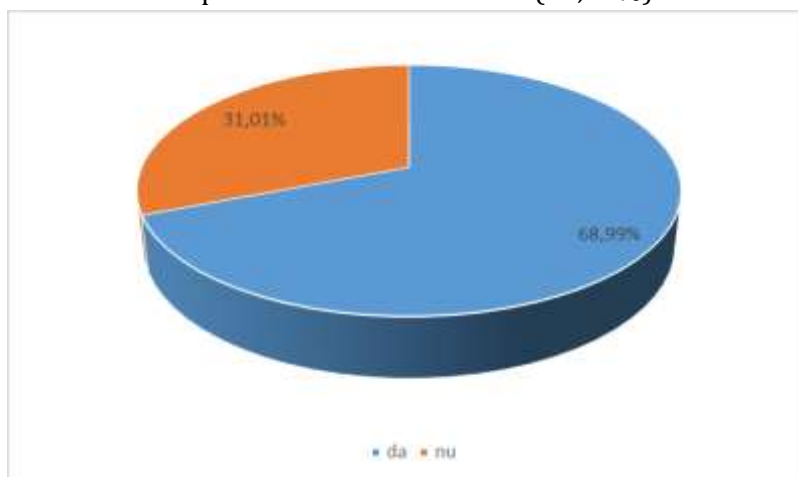
Problemele ce necesită soluționate de urgent:

Locuitorii satului Bulăiești, r-nul Orhei consideră prioritar de soluționat următoarele probleme, cele mai stringente fiind: canalizare și stație de epurare, reparația drumurilor, iluminare stradală, amenajarea gunoiștii, amenajarea parcului, colectarea și sortarea deșeurilor, gazificare, teren de mini-fotbal, teren de joacă pentru copii, restabilirea iazului, alimentarea cu apă a populației, termoizolarea Gimnaziului, încălzirea Gimnaziului cu biomasă, reparația capitală a sălii festive, etc.

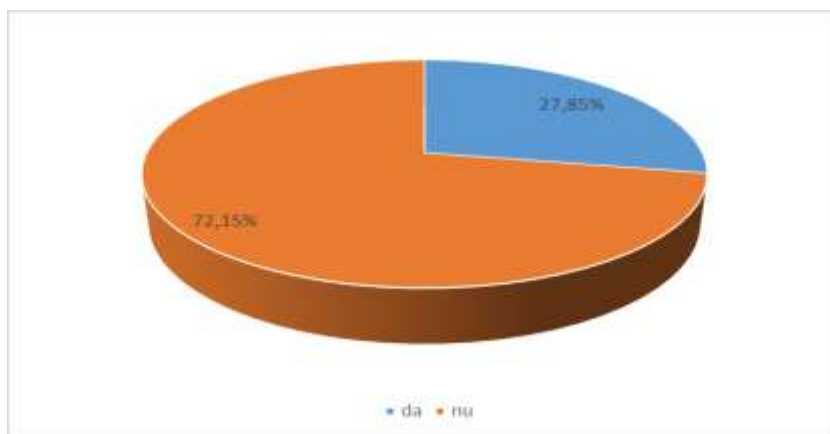
Cunoașterea planurilor de dezvoltare a localității de către localnici

Planurile de dezvoltare a localității sunt cunoscute de 68,99% din respondenți, iar cca. 1/3 din persoanele intervievate nu cunosc planurile de viitor ale APL (30,61%).

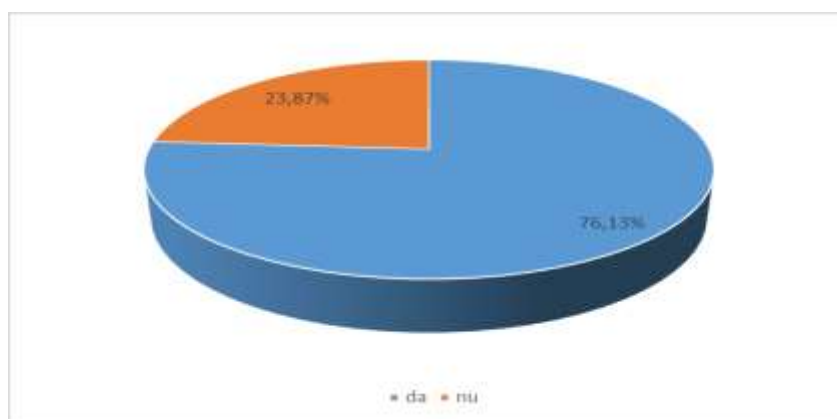
Cointeresarea locuitorilor satului în obținerea unui grant pentru lansarea în afaceri

27,85% din persoanele intervievate își manifestă interesul în obținerea unui grant pentru lansarea în domeniul afacerilor, pe când alte 72,15% nu sunt cointeresați să se dezvolte în domeniul dat.

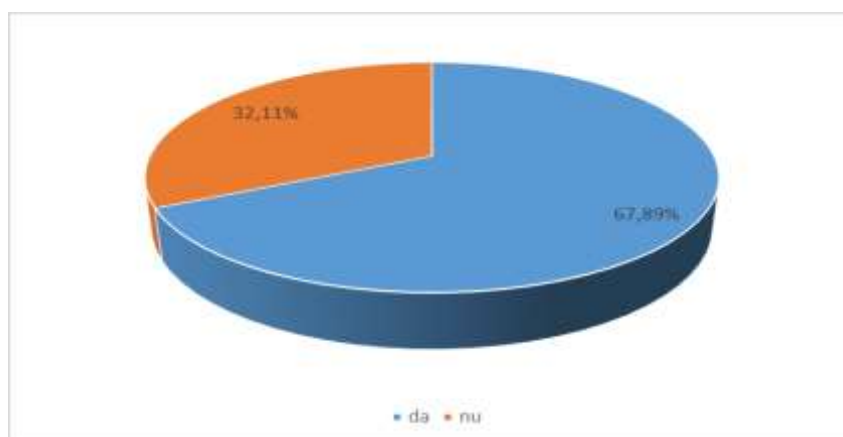
Dorința populației locale de a se implica în suportul APL pentru implementarea proiectelor

Opiniile localnicilor sunt privite pozitiv la capitolul – implicare în susținerea APL în procesul de implementare a proiectelor. Circa 80% din respondenți sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor.

Dinamica soluționării problemelor în ultimii 10 ani.

În viziunea majorității din respondenți, dinamica din ultimii 10 ani este considerată ca fiind pozitivă în ceea ce privește soluționarea problemelor cu care se confruntă satul.

3.4. Concordanța strategiilor de dezvoltare a Raionului Orhei cu cea locală

La elaborarea Planului Strategic de Dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești s-a ținut cont de prevederile din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea nr. 166 din 11 iulie 2012, Programul de dezvoltare a Raionului Orhei 2016-2022, Programul Sectorial în Eficiența

Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Centru, Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2021), Programul Regional Sectorial de Management al Deșeurilor Solide pentru Regiunea de Dezvoltare Centru și alte documente de politici relevante. APL a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii planului strategic de acțiuni de dezvoltare socio-economică durabilă a Raionului Orhei. Nemijlocit Satul Bulăiești este identificat în programele de dezvoltare ale Raionului Orhei la așa compartimente precum: creșterea competitivității producției locale, diversificarea producției agricole, dezvoltarea turismului, renovarea rețelelor de drumuri locale și salubritatea teritoriului. Avantajele concordanței Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei cu strategiile sus menționate se vor materializa în posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura publică de utilități (apă potabilă, sistemul de canalizare, infrastructura drumurilor, etc.), creșterea suportului financiar din partea donatorilor externi (BERD, BL, BEI, Comisiile UE).

4. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC

La stabilirea obiectivelor strategice au servit informațiile din sondajul sociologic, analiza punctelor slabe și tari, oportunităților și riscurilor mediului extern, viziunile EP și a APL asupra viitorului Satului. După analiza pe baza unui set de criterii și după ierarhizarea problemelor, au fost stabilite drept prioritare 6 obiective strategice.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	1.1. Reparația curentă a drumurilor 1.2. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale 1.3. Reabilitarea accesului spre școală, grădiniță 1.4. Renovarea trotuarelor în perimetrul localității 1.5. Întreținerea podurilor 1.6. Amenajarea și menținerea drumurilor principale pe câmpurile agricole 1.7. Extinderea rețelei de iluminare stradală pe întreg teritoriul satului
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.8. Extinderea sistemului de aprovizionare cu apă a localității 1.9. Construcția sistemului de canalizare a localității 1.10. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localitate în conformitate cu normativele în vigoare 1.11. Amenajarea izvoarelor publice
3	Conectarea la rețelele ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	1.12. Extinderea rețelei de gazificare a satului
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	1.13. Instalarea panourilor fotovoltaice pentru apă caldă (Gimnaziul și grădinița de copii) 1.14. Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice
5	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor publice	1.15. Reparația acoperișului Gimnaziului cu acces intervenții 1.16. Crearea unui Centru medical (privat sau public) 1.17. Crearea unui Centru pentru tineret și sport 1.18. Dotarea cu mobilier a edificiilor publice 1.19. Asistență comunitară pentru procurarea utilajului pentru dezăpezire 1.20. Amenajarea scuarului de la primărie cu plantarea arbuștilor, copacilor, pavarea trotuarelor

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind numărul locurilor de muncă

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Diversificarea și susținerea micului business	<p>2.1. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural</p> <p>2.2. Stimularea dezvoltării sectorului servicii (<i>deservirea socială a populației: frizerie, reparația încălțămintei atelier de croitorie ș.a., ecoturism, agroturism, confecții, ș.a.</i>)</p> <p>2.3. Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole (<i>mini-întreprinderi de procesare a producției agricole, cultura în spații protejate, acvacultura, crearea asociațiilor (holdingurilor) agricole etc.</i>)</p> <p>2.4. Atragerea investițiilor prin programele PARE 1+1 și PNAET.</p> <p>2.5. Promovarea organizării lanțului alimentar complet, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole.</p> <p>2.6. Încurajarea transferului de cunoștințe, a instruirii și a inovării în business.</p> <p>2.7. Cultivarea spiritului antreprenorial în deosebi în rândul tinerilor</p> <p>2.8. Stimularea folosirii tehnologiilor moderne în agricultură</p>
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	<p>2.9. Amenajarea și dotarea pieței agricole din localitate</p> <p>2.10. Construcția sistemelor de irigare la scară mică a terenurilor agricole</p> <p>2.11. Stimularea lansării de noi afaceri în domeniul agricol și activităților conexe</p>
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agricole	<p>2.12. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole</p> <p>2.13. Promovarea tehnologiilor de cultivare a culturilor cu potențial înalt</p>
4	Valorificarea potențialului turistic al Satului	<p>2.14. Identificarea atracțiilor turistice din perimetrul satului.</p> <p>2.15. Construcția unei anexe la primărie și amenajarea unui mini-hotel pentru cazarea oaspeților și turiștilor</p> <p>2.16. Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului</p> <p>2.17. Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor</p> <p>2.18. Promovarea satului ca destinație turistică (buclete informaționale, promovare on-line, panouri publicitare)</p> <p>2.19. Amenajarea unei zone de agrement pe malul iazului</p>

	2.20. Amenajarea unui loc de popas cu plantarea copacilor, bănci de odihnă, urne și decorațiuni la intrarea în localitate
	2.21. Crearea unui grup de acțiune locală GAL
	2.22. Atragerea proiectelor sociale de către Asociația de Băștinași "Bulăieștenii"
	2.23. Amenajarea cu instalarea panourilor a intrărilor în localitate

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în Satul Bulăiești, r-nul Orhei

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	<p>3.1. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și copiilor</p> <p>3.2. Suplinirea fondului de carte a bibliotecii din sat</p> <p>3.3. Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul educațional</p> <p>3.4. Susținerea socială a cadrelor didactice tinere, pentru a evita exodul acestora</p> <p>3.5. Instituirea a 2 grupe de creșă</p>
2	Îmbunătățirea infrastructurii mediului școlar și preșcolar	<p>3.6. Termoizolarea și instalarea termopanelor pentru clădirile instituțiilor de învățământ școlar din sat</p> <p>3.7. Dotarea cu mobilier și inventar sportiv a sălii de sport a gimnaziului și a grădiniței de copii</p> <p>3.8. Asigurarea iluminatului artificial de calitate în sălile de studii</p> <p>3.9. Dotarea cu mobilier a instituțiilor de învățământ</p> <p>3.10. Menținerea și modernizarea clădirilor instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar din sat</p> <p>3.11. Renovarea și dotarea cu echipament a cantinei Gimnaziului</p>
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației Satului	<p>3.12. Iluminarea calitativă a sălilor de proceduri</p> <p>3.13. Dotarea PM cu mobilier și aparataj necesar</p> <p>3.14. Asigurarea PM cu personal medical calificat</p> <p>3.15. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici</p>
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	<p>3.16. Deschiderea unui centru comunitar de asistență pentru persoanele în etate</p> <p>3.17. Implementarea serviciilor socio-medicale, de socializare, destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dezabilități și persoanelor în etate</p> <p>3.18. Crearea unui ONG orientat pe probleme sociale</p>

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	4.1. Crearea unui centru pentru tineret și sport
2	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	4.2. Construcția Casei de cultură 4.3. Crearea unui teren de mini-fotbal 4.4. Crearea unui teren de joacă pentru copii 4.5. Pavarea terenului în fața scenei de vară
3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din Satul Bulăiești, r-nul Orhei	4.6. Organizarea colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.) 4.7. Promovarea copiilor, tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional 4.8. Menținerea și dezvoltarea continuă a activităților sportive (fotbal, volei, etc.) și dotarea cu echipament sportiv necesar, transport etc. 4.9. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localitate și în afara localității 4.10. Încurajarea activităților meșteșugărești, artizanale 4.11. Identificarea soluțiilor și deschiderea Muzeului satului 4.12. Valorificarea patrimoniului cultural a satului prin organizarea festivalurilor, concursurilor, târgurilor ș.a.. 4.13. Identificarea și promovarea produselor tradiționale locale 4.14. Elaborarea unei mărci comerciale locale

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Crearea sistemului de management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu	<p>5.1. Modernizarea sistem centralizat de colectare a deșeurilor</p> <p>5.2. Proiectarea și construcția platformelor de sortare a deșeurilor menajare</p> <p>5.3. Elaborarea și implementarea unui mecanism de avertizare și sancționare a persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice</p> <p>5.4. Lichidarea gunoiștilor neautorizate</p>
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	<p>5.5. Curățirea fântânilor publice de pe teritoriul satului</p> <p>5.6. Amenajarea fântânilor publice</p> <p>5.7. Plantarea unei fâșii de protecție în jurul gunoiștii autorizate de pe teritoriul localității</p> <p>5.8. Curățirea și înverzirea iazului</p> <p>5.9. Întreținerea și amenajare anuală a cimitirului</p> <p>5.10. Construcția și amenajarea unui bazin de acumulare a apei pentru irigare</p>
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului ambiant	<p>5.11. Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate</p> <p>5.12. Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei, actualizarea pașapoartelor</p> <p>5.13. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului</p> <p>5.14. Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea protecției mediului înconjurător</p> <p>5.15. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.</p> <p>5.16. Organizarea zilelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)</p>

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea satului și în procesul decizional

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	<p>6.1. Organizarea regulată sau periodică (<i>după caz</i>) a audierilor publice, dezbaterilor, adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor satului</p> <p>6.2. Menținerea panourilor informative de pe teritoriul Satului</p> <p>6.3. Întreținerea paginii on-line și pe rețelele de socializare</p>
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	<p>6.4. Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică</p> <p>6.5. Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor</p> <p>6.6. Instruirea personalului care are nevoie de cunoștințe adăugătoare (programe de calculator, baze de date, inginerie, etc.)</p> <p>6.7. Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu satele/comunele din RM și de peste hotarele ei, în vederea soluționării unor probleme comune (măsurile culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)</p>
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor Satului	<p>6.8. Instituirea "Ziua faptelor bune"</p> <p>6.9. Serbarea Hramului satului</p> <p>6.10. Instituirea Supravegherii de Vecinătate</p> <p>6.11. Acordarea suportului pentru înființarea de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente pe teritoriul satului</p> <p>6.12. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.</p> <p>6.13. Instituirea grafic vizite periodice (trimestrială) a copiilor cu potențial de infracțiuni</p> <p>6.14. Cursuri non-violență organizate de sectorist cu tânăra generație</p>

5. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC

5.1. Etape de implementare

Succesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local , Primarul, Primăria)
2. Comunitatea Locală - locuitorii Satului și instituțiile publice locale
3. Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, pensionarii, organizațiile confesionale și profesionale)
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul Raional Orhei, Organizațiile internaționale, Guvernul).

Implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Planului Strategic de Dezvoltare. În cadrul acestei etape, Planul Strategic de Dezvoltare va fi supus dezbaterilor publice la Adunarea Satului. După dezbateri, scopul căreia este ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei va fi înaintat Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

Implementarea Planului Strategic de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate/concretizate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Planului Strategic de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

5.2. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare

Realizarea cu succes a acțiunilor propuse în Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării Planului Strategic de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (a) interne și (b) externe.

Tabelul 6. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării planului strategic	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Confruntări de interese privind implementarea planului strategic ➤ Experiență insuficientă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare ➤ Prevalarea intereselor personale ➤ Resurse financiare limitate ➤ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea ➤ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților Satului ➤ Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor în soluționarea problemelor comunității ➤ Neimplicarea partenerilor rezidenți și nerezidenți
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale ➤ Dependența sectorului agrar de condițiile naturii ➤ Posibilitățile financiare reduse ale APL și a agenților economici pentru investiții ➤ Nivel jos de acumulare a impozitelor ➤ Capacitatea redusă de cumpărare a populației din sat
Social	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale ➤ Degradarea continuă a condițiilor de trai a populației ➤ Emigrarea forței de muncă ➤ Îmbătrânirea demografică ➤ Lipsa sprijinului comunității în renovarea obiectelor de infrastructură socială
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluarea supra sănătății lor ➤ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Instabilitatea politică ➤ Contradicția și inconsecvența legislației în vigoare
Relațiile cu partenerii Externi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale ➤ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potențial investițional redus ➤ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare ➤ Infrastructură de afaceri nedezvoltată ➤ Risc de țară

La fel au fost identificate pericolele majore ce pot sta în fața implementării activităților planificate și posibilitățile de aplanare a acestora.

Tabelul 1. Metode de preîntâmpinare a riscurilor legate de implementarea proiectelor

Riscuri	Metode de preîntâmpinare
Indiferența membrilor comunității	<ul style="list-style-type: none"> - organizarea adunărilor generale - organizarea audierilor publice - organizarea meselor rotunde și a ședințelor tematice - prezentarea exemplurilor de succes - desfășurarea concursurilor tematice
Insuficiența resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> - participare la concursuri de proiecte - inițiative ale agenților economici prin crearea și dezvoltarea parteneriatelor - crearea ONG-lor - contribuția populației - aportul donatorilor
Lipsa specialiștilor	<ul style="list-style-type: none"> - pregătirea specialiștilor - motivarea specialiștilor - colaborarea cu organizațiile specializate - colaborare cu instituțiile de învățământ - pregătirea în teritoriu
Informarea redusă a populației	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea mijloacelor mass-media - plasarea avizelor - organizarea adunărilor, seminarelor - publicarea buletinelor informative - plasarea informațiilor pe pagina electronică a localității - montarea panourilor de informare
Migrarea populației	<ul style="list-style-type: none"> - crearea noilor locuri de muncă - îmbunătățirea sferei sociale
Instabilitate politică	<ul style="list-style-type: none"> - informare privind programele politice - colaborare cu partidele politice - prezentarea propunerilor în cadrul întrunirilor

6. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC

6.1. Cadrul instituțional de monitorizare

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (a) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (b) raportarea rezultatelor evaluării. În scopul asigurării transparenței procesului de implementare, precum și a participării locuitorilor în implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei, va fi creat Comitetul sătesc, în care vor intra săteni de diferite vârste, din toate părțile satului (circa 19 gospodării). Comitetul va contribui la antrenarea cât mai activă a tuturor locuitorilor în rezolvarea obiectivelor Strategiei, cât și în procesul de luare a deciziilor privind implementarea proiectelor din cadrul Planului Strategic, astfel consolidându-se societatea civilă din sat.

Atribuțiile Comitetului Sătesc vor consta în:

- 1) Planificarea și realizarea activităților de implementare în sector a Strategiei
- 2) Coordonarea activităților de implementare în sector
- 3) Stabilirea legăturii directe între sector și Comisia de Implementare.

Monitorizarea implementării planului strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea Planului Strategic (în continuare CIPS). CIPS va fi creată cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul Local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltarea Satului, inclusiv membrii Consiliului Participativ Local:

- ✓ Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate și secretarul Consiliului)
- ✓ Primărie (Primarul, specialistul în domeniul regimului funciar și contabilul șef)
- ✓ Comunitatea oamenilor de afaceri (directorii sau reprezentanții principalilor structuri economice din localitate)
- ✓ Instituțiile educaționale (directorii gimnaziului și al grădiniței de copii)
- ✓ Organizațiile non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în localitate).

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIPS vor fi:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbaterile proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale satului
- Elaborarea și inițierea modificărilor în planul strategic

CIPS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în lună.

Un rol important în procesul de implementare a Planului Strategic îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei. Competențele Consiliului local se vor axa pe :

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei.

6.2. Raportarea și indicatorii de monitorizare

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor trimestriale către CIPS privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIPS va prezenta Consiliului Local raportul de evaluare a implementării Planului Strategic. Evaluarea implementării Planului Strategic se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi monitorizați. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale		
Nr	Program	Indicatori de monitorizare
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program de reabilitare a drumurilor locale elaborat și aprobat ▪ Nr/km de drumuri locale renovate în <i>variantă asfaltată</i> și a celor renovate în alte variante ▪ Nr/km de drumuri cu trotuar pavat ▪ Lungimea canalelor de scurgere a apelor pluviale amenajate ▪ Program de iluminare stradală a drumurilor elaborat și aprobat ▪ Nr. de piloni electrici noi montați ▪ Nr. de piloni electrici înlocuiți ▪ Nr. de piloni cu felinare economice dați în exploatare în termenii planificați ▪ Nr/km de drumuri agricole întreținute /amenajate
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program elaborat de creare a rețelei ingineresti de canalizare ▪ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei ingineresti de canalizare ▪ Lungimea totală a rețelei de canalizare dată în exploatare ▪ Nr. de gospodării conectați la canalizare ▪ Nr. de edificii sociale conectate la canalizare ▪ Gradul de racordare la apeduct și canalizare a caselor de locuit ▪ Program elaborat de extindere a rețelei ingineresti de apeduct ▪ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei extinse de apeduct ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei ▪ Numărul de gospodării conectate la rețeaua de apeduct ▪ Volumul mediu de apă potabilă furnizată unui locuitor pe lună ▪ Apa din fântânile arteziene/de tip mină îmbunătățită
3	Extinderea rețelelor ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsuri întreprinse în vederea extinderii rețelei de gazificare ▪ Nr. de gospodării conectate la rețeaua de gaze naturale în urma implementării proiectului de gazificare ▪ Gradul de racordare la rețeaua de gaze naturale a caselor de locuit noi conectate la rețea ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a gazelor naturale prin sat ▪ Volumul mediu lunar de gaze naturale furnizat unei gospodării
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsurile întreprinse în vederea asigurării instituțiilor social administrative cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare

energetice	<ul style="list-style-type: none">▪ Nr de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare▪ Economia de mijloace financiare a instituțiilor ce au diversificat sursele energetice de asigurare cu agent termic▪ Proiect de reabilitare termică a edificiilor publice
-------------------	--

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

№	Program	Indicatori de monitorizare
1	Diversificarea și susținerea micului business	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. de programe și proiecte accesate ▪ Nr. de surse de finanțare externe atrase ▪ Sumele de finanțare externe atrase în programele accesate ▪ Diversificarea activităților economice ▪ Volumul investițiilor în sectorul de producere ▪ Nr. de întreprinderi noi-create ▪ Nr. de activități meșteșugărești și artizanale lansate ▪ Nr. locurilor de muncă noi create ▪ Nr. de parteneriate stabilite, contracte semnate ▪ Volumul produselor și mărfurilor comercializate ▪ Volumul investițiilor în sectorul servicii
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. târgurilor și expozițiilor vizitate ▪ Nr. unităților tehnice procurate ▪ Nr. de tehnici și tehnologii moderne aplicate în agricultura Satului ▪ Km. de apeduct pentru irigare construiți și dați în exploatare ▪ Suprafața terenurilor irigate
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. de asociații agricole noi-înființate ▪ Nr. de întreprinderi noi-create în sfera agricolă ▪ Creșterea procentului de consolidare a terenurilor agricole pe întreaga localitate ▪ Nr. punctelor de colectare și achiziționare a producției agricole create și funcționale ▪ Crearea pieții agro-alimentare în sat ▪ Creșterea cantității producției agroalimentare locale comercializate ▪ Nr. programelor de care au beneficiat producătorii agricoli
4	Valorificarea potențialului turistic al satului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plan local de măsuri de dezvoltare a turismului elaborat și aprobat ▪ Nr. de agropensiuni, unități de cazare, deschise și funcționale ▪ Nr. locuri de muncă noi deschise ca urmare a lansării activității turistice ▪ Nr. mediu de turiști ce vizitează satul ▪ Venitul obținut de către APL și agenții economici/populație ca urmare a lansării activității turistice în sat

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a Satului Bulăiești, r-nul Orhei		
№	Program	Indicatori de monitorizare
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. de săli amenajate și dotate cu mobilierul, echipamentul și utilajul necesar ▪ Nr. de unități de tehnică de calcul, mobilier, utilaj procurate ▪ Nr. de materiale didactice achiziționate, necesare desfășurării procesului instructiv-educativ ▪ Nr. de cărți care satisfac necesitățile curriculumului școlar achiziționate. ▪ Procentul de cărți în raport cu numărul necesar pentru acoperirea necesităților curriculare ▪ Nr. de programe lansate spre diminuarea migrării cadrelor didactice ▪ Nr. de cadre didactice stabile ▪ Nr. de grupe de creșă noi create
2	Îmbunătățirea infrastructurii destinate copiilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități de termoizolare a clădirilor instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar din sat ▪ Teren de joacă amenajat conform normelor de securitate și necesităților copiilor ▪ Număr de elemente de joacă pentru copii amenajate pe teritoriul terenului de joacă ▪ Numărul sălilor de studii asigurate cu iluminat artificial ▪ Starea tehnică bună la început de an școlar a instituțiilor de învățământ școlar /preșcolar ▪ Cantina Gimnaziului renovată și dotată cu echipamentul necesar
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației satului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de utilaj și echipament medical achiziționat în cadrul PM ▪ Nivelul de eficiență a utilizării noului echipament medical procurat ▪ Calitatea și activitatea personalului medical rezident și permanent ▪ Nr. serviciilor medicale prestate locuitorilor satului la PM ▪ Nr. de pacienți ce au beneficiat timp de 1 an de servicii medicale prestate la PM ▪ Nr. de programe de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici implementate
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. și tipul serviciilor lansate pentru păturile social vulnerabile și familiile tinere ▪ Nr. familiilor tinere și a persoanelor social-vulnerabile beneficiare de serviciile lansate după implementarea programelor de susținere ▪ Crearea și funcționarea ONG axat pe probleme sociale

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității		
№	Programe	Indicatori de monitorizare
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proiectarea și darea în exploatarea a centru pentru tineret și sport ▪ Numărul de servicii prestate de către centrul pentru tineret și sport ▪ Numărul anual de beneficiari ai serviciilor Centrului pentru copii și tineret ▪ Numărul de manifestări petrecute ▪ Inventarul echipamentului tehnic nou achiziționat pentru centru pentru tineret și sport ▪ Numărul de evenimente culturale la care au participat colectivele artistice din sat ▪ Numărul de manifestații culturale organizate în sat.
2	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proiectarea și darea în exploatare a terenului de mini-fotbal ▪ Numărul mediu de persoane ce practică sportul pe terenul de mini-fotbal ▪ Proiectarea și darea în exploatare în termenii planificați a terenului de joacă pentru copii
3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul mediu de persoane ce practică sportul ▪ Numărul de evenimente cultural-artistice și sportive organizate și petrecute în localitate ▪ Numărul de evenimente cultural-artistice și sportive la care au participat locuitorii satului în afară ▪ Numărul de meșteri populari și activități meșteșugărești, artisanale lansate ▪ Nr de activități meșteșugărești și artisanale practicate ▪ Crearea zonei de agrement în preajma lacului ▪ Numărul de persoane care își petrec timpul în zona de agrement amenajată ▪ Soluții identificate pentru deschiderea Muzeului satului ▪ Deschiderea în termenii planificați a muzeului satului ▪ Numărul de exponate expuse în muzeu ▪ Numărul de vizitatori ai muzeului satului-localnici, străini ▪ Numărul cercurilor de creație sau echipe sportive înființate în perioada de planificare ▪ Numărul de măsuri întreprinse în vederea lansării brandului local ▪ Numărul de activități de promovare a brandului local

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

Nr	Programe	Indicatori de monitorizare
1	Crearea sistemului de management al deșeurilor în conformitate cu standard moderne de performanță în domeniu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de intervenții efectuate în vederea întreținerii gunoiștii autorizate ▪ Nr de platforme dotate cu tomberoane construite pe perimetrul satului ▪ Cantitatea de deșeuri casnice evacuate și depozitate la gunoiștea autorizată ▪ Regulament comunitar aprobat privind avertizarea și sancționarea persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Nr. de persoane avertizate/sancționate lunar pe motivul încălcării regulilor de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Nr. de puncte neautorizate de colectare a deșeurilor lichidate ▪ Nr. gunoiștilor neautorizate apărute după implementarea sistemului de management al deșeurilor
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. de fântâni de tip mină curățite ▪ Calitatea apei îmbunătățită din fântânile de tip mină ▪ Sistem de amenajare și îngrijire a zonelor verzi, de odihnă și agrement elaborat și aprobat ▪ Numărul de intervenții în teritoriu în vederea amenajării și îngrijirea zonelor verzi, de odihnă și agrement din sat ▪ Nr. de intervenții în teritoriu în vederea curățirii și amenajării lacului/iazului din perimetrul satului ▪ Suprafața spațiilor verzi din preajma iazului curățite și amenajate anual ▪ Cimitirul din perimetrul satului curățit și amenajat anual
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul și diversitatea programelor de educație ecologică lansate și desfășurate ▪ Nr. de fântâni de tip mină marcate în funcție de indicii de calitate a apei ▪ Nr. de campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor desfășurate ▪ Crearea și funcționarea ONG de mediu ▪ Nr. de activități desfășurate de membrii ONG

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea satului și în procesul decizional

№	Program	Indicatori de monitorizare
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. de audieri publice anuale ▪ Nr. de adunări cu localnicii petrecute pe perioada planificată ▪ Nr. cetățenilor participanți la ședințele consiliului local, implicați în elaborarea bugetului Primăriei ▪ Nr. de panouri informative amplasate pe perimetrul satului ▪ Nr. de măsuri întreprinse în vederea funcționalității paginii Web a Satului ▪ Nr. de accesări a paginii Web ▪ Nr. și frecvența postărilor ▪ Nr. de legături externe a paginii Web
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. de funcționari participanți la instruirile de planificare strategică și elaborarea cererilor de finanțare, etc. ▪ Nr. de funcționari care cunosc limbi de circulație internațională ▪ Nr. de cereri de finanțare elaborate și înaintate spre finanțare ▪ Nr. de investiții atrase în comunitate ▪ Nr. de cetățeni implicați în atragerea resurselor externe ▪ Procentul de computerizare și utilizare a tehnicii de calcul în activitatea APL
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor Satului Bulăiești	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr. de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) înființate ▪ Nr. de persoane din sat implicate în activitatea ONG-urilor și organizațiilor locale ▪ Nr. acțiunilor de implicare civică organizate pe parcursul anului ▪ Nr. persoanelor implicate în acțiunile civice organizate ▪ Nr. de vizite a copiilor cu potențial de infracțiuni
4	Dezvoltarea infrastructurii APL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața extinsă ▪ Nr. de persoane angajate ▪ Nr. de persoane deservite

7. PLANUL DE ACȚIUNI, TERMENI ȘI RĂSPUNZĂTORI

Considerațiuni generale.

Planul Acțiune (PA) este un instrument de planificare și implementare și conține un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate într-o strategie.

Periodic, PA va fi revizuit, astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că, pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele economice ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică se multiplică.

Planul de Acțiune pentru implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Satului Bulăiești, r-nul Orhei, reprezintă un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării comunității locale pentru atingerea unor parametri specifici societății moderne, astfel ca durabilitatea sa devină punctul forte al acesteia.

Dimensiunile dezvoltării actuale economice, sociale, de mediu și tehnologice ale Satului Bulăiești, r-nul Orhei au fost analizate în cadrul procesului de analiză-diagnostic din cadrul Planului Strategic de Dezvoltare, iar obiectivele strategice au fost creionate, fixându-se câteva repere ca referințe pentru dezvoltările ulterioare.

Scopul Planului de Acțiune îl reprezintă prezentarea principalelor acțiuni și proiecte necesare fazei de planificare și implementare a dezvoltării economico – sociale a Satului, astfel încât procesul să poată fi evaluat continuu prin indicatorii selecționați ca relevanți pentru Satul Bulăiești, r-nul Orhei.

Obiectiv Strategic 1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare/parteneri	Responsabil
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	1.1.Reparația curentă a drumurilor	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.2. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.3. Reabilitarea accesului spre școală	2021	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.4. Renovarea trotuarelor	2020-2023	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.5. Întreținerea podurilor	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.6. Amenajarea și menținerea drumurilor principale pe câmpurile agricole	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.7. Extinderea rețelei de iluminat stradal pe întreg teritoriul satului	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, Fondul de Eficiență Energetică, Beneficiarii, alte surse,	Primar, CL, Grup de lucru
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.8. Extinderea sistemului de aprovizionare cu apă a localității	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.9. Construcția sistemului de canalizare a localității	2020-2023	Se identifică	BL, BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.10. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localitate în conformitate cu normativele în vigoare	2020 - 2025	Se identifică	BL, FEN, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei

		1.11. Amenajarea unui izvoarelor publice	2021	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
3	Conectarea la rețelele ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	1.12. Extinderea rețelei de gazificare	2020 - 2025	Se identifică	Contribuția populației, BR, SA "Moldova-Gaz" , alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	1.13. Instalarea panourilor fotovoltaice pentru apă caldă (Gimnaziul și grădinița de copii)	2022-2024	Se identifică	BL, BR, BS, Agenția de Eficiență Energetică, Ambasadele din RM, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.14. Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice	2022-2024	Se identifică	BL, BR, BS, Agenția de Eficiență Energetică, Ambasadele din RM, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
5	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor publice	1.15. Reparația acoperișului Gimnaziului cu acces intervenții	2020- 2022	Se identifică	BL, BR	Primar
		1.16. Crearea unui Centru medical (privat sau public)	2021- 2023	Se identifică	BL, BR, PPP, Agenți economici, alte surse	Primar
		1.17. Crearea unui Centru pentru tineret și sport	2020- 2022	Se identifică	BL, BR, alte surse	Primar
		1.18. Dotarea cu mobilier a edificiilor publice	2020- 2025	Se identifică	BL, BR, agenți economici, alte surse	Primar
		1.19. Asistență comunitară pentru procurarea utilajului pentru deszăpezire	2020- 2025	Se identifică	BL, BR, agenți economici, alte surse	Primar
		1.20. Amenajarea scuarului de la primărie cu plantarea arbuștilor, copacilor, pavarea trotuarelor	2020- 2025	Se identifică	BL, BR, agenți economici, alte surse	Primar

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Diversificarea micului business	2.1. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural	2020 - 2025	Se identifică	Surse atrase	Primar, CL, Agenți economici
		2.2. Stimularea dezvoltării sectorului servicii (<i>deservirea socială a populației: frizerie, reparația încălțăminteii atelier de croitorie ș.a., ecoturism, agroturism, confecții, ș.a.</i>)	2020- 2025	Se identifică	BL, agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.3. Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole (<i>mini-întreprinderi de procesare a producției agricole, cultura în spații protejate, acvacultura, crearea asociațiilor (holdingurilor) agricole etc.</i>)	2020- 2025	Se identifică	BL, Agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.4. Atragerea investițiilor prin programele PARE 1+1 și PNAET.	2020- 2025	Se identifică	BL, donatori, alte surse	Primar, CL
		2.5. Promovarea organizării lanțului alimentar complet, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole.	2020- 2025	Se identifică	BL, donatori, agenți economici, alte surse	Primar, CL
		2.6. Încurajarea transferului de cunoștințe, a instruirii și a inovării în business.	2020- 2025	Se identifică	BL, donatori, alte surse	Primar, CL
		2.7. Cultivarea spiritului antreprenorial în deosebi în rândul tinerilor	2020- 2025	Se identifică	Organizații de consultanță din raion, gimnaziul	Primar, CL
		2.8. Stimularea folosirii tehnologiilor moderne în agricultură	2020- 2025	Se identifică	Organizații de consultanță din raion,	Primar, CL

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei

2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	2.9. Amenajarea și dotarea pieții agricole din localitate	2023	Se identifică	BL, agenți economici, surse atrase	Primar, GȚ, ACSA, Lideri locali
		2.10. Construcția sistemelor de irigare la scară mică a terenurilor agricole	2020 - 2025	Se identifică	FIDA, FEN, FISM, alte surse	GȚ, Primar, CL, Agenți economici
		2.11. Stimularea lansării de noi afaceri în domeniul agricol și activităților conexe	2020 - 2025	Se identifică	BL, Proiectul Agricultură competitivă în RM(MAC-P), surse atrase	Primar,CL, GȚ, Agenți economici
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	2.12. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole	2020 - 2025	Se identifică	BL, Capital privat, surse atrase	Primar,CL, GȚ, Agenți economici
		2.13. Promovarea tehnologiilor de cultivare a culturilor cu potențial înalt	2020 - 2025	Se identifică	BL, Proiectul Agricultură competitivă în RM(MAC-P), surse atrase	Primar,CL, GȚ, Agenți economici
4	Valorificarea potențialului turistic al Satului Bulăiești	2.14. Identificarea atracțiilor turistice din perimetrul satului.	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar,CL, Agenți economici
		2.15. Construcția unei anexe la primărie și amenajarea unui mini-hotel pentru cazarea oaspeților și turiștilor	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar,CL, Agenți economici
		2.16. Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului	2020-2021	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.17. Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor	2020 - 2025	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.18. Promovarea s. Bulăiești ca destinație turistică (buclete informaționale, promovare	2020 - 2025	Se identifică	BL, Sector de afaceri, Capital privat, alte	Agenți economici, CL, Primar

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei

	on-line, panouri publicitare)			surse	
	2.19. Amenajarea unei zone de agrement pe malul iazului	2022	Se identifică	Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
	2.20. Amenajarea unui loc de popas cu plantarea copacilor , bănci de odihnă, urne și decorațiuni la intrarea în localitate	2021	Se identifică	Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
	2.21. Crearea unui grup de acțiune locală GAL	2020	Se identifică	Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
	2.22. Crearea Asociației obștești ,asociația băștinașilor din Bulăiești „DOR DE CASĂ”	2020	Se identifică	Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
	2.23. Amenajarea cu instalarea panourilor a intrărilor în localitate	2020	Se identifică	Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în Satul Bulăiești, r-nul Orhei

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	3.1. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și copiilor	2020 - 2025	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.2. Suplinirea fondului de carte a bibliotecii din sat	2020 - 2025	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ Bibliotecara
		3.3. Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul educațional	2020 - 2025	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.4. Susținerea socială a cadrelor didactice tinere, pentru a evita exodul acestora	2020 - 2025	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.5. Instituirea a 2 grupe de creșă	2021	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
2	Îmbunătățirea infrastructurii mediului școlar și preșcolar	3.6. Termoizolarea și instalarea termopanelor pentru clădirile instituțiilor de învățământ școlar din sat	2020 - 2021	Se identifică	BL, BR, FISM, surse atrase	Primarul, CL, Grup de lucru
		3.7. Dotarea cu mobilier și inventar sportiv a sălii de sport a gimnaziului și a grădiniței de copii	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, alte surse	Primarul, CL, Grup de lucru

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei

		3.8. Asigurarea iluminatului artificial de calitate în sălile de studii	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, Agenția de Eficiență Energetică, surse atrase	Primarul, CL, Grup de lucru
		3.9. Dotarea cu mobilier a instituțiilor de învățământ	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, alte surse	Primarul, CL, Grup de lucru
		3.10. Menținerea și modernizarea clădirilor instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar din sat	2020 - 2025	Se identifică	BL, Bugetul instituțiilor de învățământ, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.11. Renovarea și dotarea cu echipament a cantinei Gimnaziului și Grădiniței de copii	2020 - 2025	Se identifică	BL, Bugetul instituțiilor de învățământ, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației satului	3.12. Iluminarea calitativă a sălilor de proceduri a PM	2020- 2023	Se identifică	BL, BR, donatori, Ministerul Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei, CNAM, surse atrase	PM Bulăiești, Direcția raională de sănătate
		3.13. Dotarea PM cu mobilier și aparataj necesar	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, donatori, Ministerul Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei, surse atrase	PM Bulăiești, Direcția raională de sănătate
		3.14. Asigurarea PM cu personal medical calificat	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, donatori, Ministerul Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei, surse atrase	PM Bulăiești, Direcția raională de sănătate

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei

		3.15. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, donatori, Ministerul Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei, surse atrase	PM Bulăiești, Direcția raională de sănătate
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile și tineri	3.16. Deschiderea unui centru comunitar de asistență pentru persoanele în etate	2020- 2023	Se identifică	BL, BR, surse atrase; Ministerul Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Concordia	Asistentul social, CL, ONG
		3.17. Implementarea serviciilor socio-medice și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, surse atrase; Ministerul Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Concordia	ONG, CL
		3.18. Crearea unui ONG orientat pe probleme sociale	2020	Se identifică	BL, BR, surse atrase; Ministerul Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Concordia	Asistentul social, CL, ONG

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	4.1. Crearea unui centru pentru tineret și sport	2020- 2023	Se identifică	BL, alte surse	Primar, Director CCT, ONG
		4.2. Construcția casei de cultură	2020- 2025	Se identifică	BL, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, donații, alte surse	Primar, Director CCT, ONG
2	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	4.3. Crearea unui teren de mini-fotbal	2020- 2021	Se identifică	BL, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, donații, alte surse	Primar, Director CCT, ONG
		4.4. Crearea unui teren de joacă pentru copii	2023	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte surse	Primar, CL, grupul de lucru
		4.5. Pavarea terenului în fața scenei de vară	2021	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte surse	Primar, CL, grupul de lucru
3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din Satul Bulăiești, r-nul Orhei	4.6. Organizarea colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.)	2020- 2025	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte surse	Primar, conducători artistici
		4.7. Promovarea copiilor, tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional	2020- 2025	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte surse	Primar
		4.8. Menținerea și dezvoltarea continuă a activităților sportive (fotbal, volei, etc.) și	2020- 2025	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte	Primar

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei

	dotarea cu echipament sportiv necesar, transport etc.			surse	
	4.9. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localitate și în afara localității	2020- 2025	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL,
	4.10. Încurajarea activităților meșteșugărești, artisanale	2020 - 2025	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL,
	4.11. Identificarea soluțiilor și deschiderea Muzeului satului Bulăiești	2020 - 2025	Se identifică	BL, BR, donații, alte surse	Primar, CL,
	4.12. Valorificarea patrimoniului cultural a satului prin organizarea festivalurilor, concursurilor, târgurilor ș.a..	2020 - 2025	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar,CL
	4.13. Identificarea și promovarea produselor tradiționale locale	2020 - 2025	Se identifică	BL, Agenție economici, donații, alte surse	Grup de lucru, Primar
	4.14. Elaborarea unei mărci comerciale locale	2020 - 2021	Se identifică	BL, Agenție economici, donații, alte surse	Grup de lucru, Primar

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Crearea sistemului sâtesc de management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu	5.1. Modernizarea sistemului centralizat de colectare a deșeurilor	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		5.2. Proiectarea și construcția platformelor de sortare a deșeurilor menajare	2020 - 2021	Se identifică	BR, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.3. Elaborarea și implementarea unui mecanism de avertizare și sancționare a persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice	2020 - 2025	Se identifică	BL, FEN, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.4. Lichidarea gunoștilor neautorizate	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Secretarul CL, Secția de poliție de sector
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	5.5. Curățirea fântânilor publice de pe teritoriul satului	2020 - 2025	Se identifică	BL, contribuții ale sătenilor, alte surse	Primar, CL
		5.6. Amenajarea fântânilor publice	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		5.7. Plantarea unei fâșii de protecție în jurul gunoștii autorizate de pe teritoriul localității	2020 - 2025	Se identifică	BL, Fondul ecologic de Stat, alte surse	Primar, CL
		5.8. Curățirea și înverzirea iazului	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Director gimnaziu, ONG
		5.9. Întreținerea și amenajare anuală a cimitirului	2020 - 2025	Se identifică	BL, Agenți economici, populația,	Primar, CL
		5.10. Construcția și amenajarea unui bazin de acumulare a apei pentru irigare	2020 - 2025	Se identifică	BL, Agenți economici, populația,	Primar, CL
3	Informarea și	5.11. Informarea populației asupra riscurilor	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar

instruirea publicului în domeniul protecției mediului ambiant	cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate				
	5.12. Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei, actualizarea pașapoartelor	2020 – 2025	Se identifică	BL, FEN, alte surse	CL, Primar, Grup de lucru
	5.13. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului	2020 – 2025	Se identifică	BL, FEN, alte surse	CL, Primar
	5.14. Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea protecției mediului înconjurător	2020 – 2025	Se identifică	BL, FEN, alte surse	CL, Primar
	5.16. Organizarea zilelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)	2020 – 2025	Se identifică	BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL
	5.14. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.	2020 – 2025	Se identifică	BL, FEN	Director , Director grădiniță, CL

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea Satului și în procesul decizional

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	6.1. Organizarea regulată sau periodică (după caz) a audierilor publice, dezbaterilor, adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor satului	2020 - 2025	Se identifică	BL	Primar, CL
		6.2. Menținerea panourilor informative de pe teritoriul satului	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Secretarul CL
		6.3. Întreținerea paginii Wb și pe rețelele de socializare	2020	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	6.4. Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		6.5. Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		6.6. Instruirea personalului care are nevoie de cunoștințe adăugătoare (programe de calculator, baze de date, inginerie, etc.)	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		6.7. Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu satele/comunele din RM și de peste hotarele ei, în vederea soluționării unor probleme comune (măsuri culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)	2020 - 2025	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul	6.8. Instituirea "Ziua faptelor bune"	2020 - 2025	Se identifică	APL	Primar, Secretarul CL, ONG
		6.9. Serbarea Hramului satului	2020 - 2025	Se identifică	BL, agenți	Primar, Secretarul

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Satului Bulăiești, raionul Orhei

cetățenilor Satului				economici, populația satului	CL, ONG
	6.11. Acordarea suportului pentru înființarea de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente pe teritoriul satului	2020 - 2025	Se identifică	BL,	Primar, Secretarul CL, ONG
	6.12. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.	2020 - 2025	Se identifică	BL,	Primar, Secretarul CL, ONG
	6.13. Instituirea grafic vizite periodice (trimestrială) a copiilor cu potențial de infracțiuni	2020 - 2025	Se identifică	APL	Primar, Secretarul CL, ONG
	6.14. Cursuri non-violență organizate pentru tânăra generație	2020 - 2025	Se identifică	APL, IGP	Polițistul de sector